O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Қонун - ҳам қилич, ҳам қалқондир!

ИНСОН ВА ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ—ОММАБОП ҲАФТАЛИК ГАЗЕТАСИ

1996 ЙИЛ 30 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 1999 ЙИЛ 6 МАРТ, ШАНБА | № 10 (110) | Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИГА

Муҳтарама оналаримиз!
Мунис опа-сингилларимиз!
Азиз қизларим!

Аввало барчангизни 8 март - Меҳр-муҳаббат ва нафосат байрами билан чин қалбимдан самимий табриклайман.

Аёл — Оллоҳ таоло яратган табиатнинг энг буюк мўъжизаси.

Табиат азиз аёлларимизга мунислик ва мушфиқликни, эзгулик ва нафосатни абадий фазилат қилиб берган. Ҳар бир инсон кўнглини мунаввар қилгувчи, наинки оилага, балки бутун жамиятга аҳиллик, тотувлик, меҳр-оқибат бағишлагувчи ҳам аёлдир.

Биз хонадонларимиз кўрки, юртимиз бекаси бўлмиш аёл зотидан — авлодлар силсиласини давом эттираётган, ҳаётимизнинг гўзаллиги ва осойишталигини кўз қорачиғидек сақлаб келаётган оналаримиз, опа-сингилларимиздан умрбод қарздормиз. Улар туфайли бу дунёда муҳаббат ва мурувват, инсоф ва диёнат доимо барқарордир. Жаннат оналарнинг оёғи остида, деб бежиз айтилмаган, ахир.

Фарзандларимиз қалбига покиза туйғулар, олижаноб инсоний фазилатлар аввало оналарнинг оқ сути ва меҳр-шафқати билан сингади.

Жамиятимизнинг эзгу орзу-ниятларини амалга ошириш мақсадида энг катта таянчимиз ва умидимиз бўлмиш ёш авлодни тарбиялаш ва камол топтиришда мунис ва муштипар аёлларимиз, меҳрибон оналаримизнинг ўрни ва таъсири беқиёс эканини юксак қадрлаймиз.

Муҳтарама опа-сингиллар!

1999 йилни малакатимизда Аёллар йили деб эълон қилишдан мақсадимиз - аввало хотин-қизлар ўз қадр-қимматини янада чуқурроқ хис этиши, ўзининг бой маънавий дунёсини, меҳрибонлик қудратини намоён қилиши, ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда, кундалик турмушимизда ўзига муносиб ўринни эгаллаб олишидир.

Шу билан бирга, бу йил давлатимиз ва жамиятимиз ҳаётида халқимиз фаровонлигини ошириш, тараққий топган давлатлар даражасига етиб бориш йўлида салмоқли қадам бўлгай, иншоолло.

Менинг жамоатчилигимизга, бутун халқимизга даъватим шуки, аёлларимизнинг оғирини енгил қилайлик, уларни асраб-авайлайлик, ҳар бир кунини мунаввар байрамга айлантирайлик!

Яна бир бор барчангизни қутлуғ айём билан чин қалбимдан табриклайман.

Яратгандан сизларга омонлик, бахт-саодат, хонадонларингизга файзу барака тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Izhor

ОЛАМ КЎРКИ СИЗ БИЛАН

Эмишки, фарзандини дунёга келтираётганда онанинг жони бир қил устида турар экан. Фарзанд дунёга йиғлаб келарканy, она ўз дарди, азобини унутиб, уни кулиб қарши оларкан. Она шундай улуғ қалб соҳибаси. Шундан онасиз қаср файзсиз кулбага тенгмикан? Балки шундан-да бу дунёда она алласидек буюк сеҳр топилмасдир. Пайғамбаримиз Муҳаммад алайҳиссалом «Жаннат оналар оёғи остидадур» деганларида 18 минг оламни яратган Оллоҳ меҳрини шу ҳикмат мағзида туйган бўлсалар ажаб эмас.

Онанинг меҳрига қиёс борми? Бу кўҳна дунёда донғи оламни тутган не-не уламо-ю, фозиллар, шоиру шуаролар, аллома-ю, донишмандлар шу зот қаршисида таъзим бажо келтирганлар.

«Гар сендан тонар бўлсам, насибам оху-зор ўлсун,
Баҳорим қишга айлансун, чечаксиз бир диёр ўлсун,
Чаманзорим, боғу боғчам тўкилсин - бари хор ўлсун,
Мозорим ўт олиб ёнсин, бу ишқим ошкор ўлсун»

деганди Самад Вурғун улар шаънига.

Онага атаб куйланган ҳеч бир қўшиқ эскирмайди. У йиллар, асрлар оша ҳар куйланганида дилларга ором, зиё, нур, меҳр ёғдуси бўлиб оқиб кираверади. Муқаддас китобимиз Қуръони Каримда ҳам, Ҳадиси Шарифда ҳам аёл зоти ниҳоятда улуғланади. Чунки меҳрибон Оллоҳ ўз меҳридан онага юқтирган экан.

Ўзбекистон Президентининг 1999 йилни «Аёллар йили» дея аташи ҳам меҳрибон ва мушфиқ Онага эҳти-

(Давоми 3-бетда)

Bayram tabrigimiz

ТАЪЗИМ СЕНГА, МУҚАДДАС АЁЛ!

Мустақил ва озод Ўзбекистонимизнинг 1999 - Аёллар йили деб эълон қилинган фаслининг жаҳон Хотин-қизларига бағишланган энг муқаддас санаси - 8 март байрами муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги таркибида фаолият кўрсатаётган, одил судлов, нотариал, ФҲДЁ, ўқув ва илмий даргоҳларда меҳнат қилаётган хотин-қизларни, ҳуқуқшунослик фаолиятига умрини бағишлаган устоз-фахрияларимизни, ушбу касбдаги эркакларга таянч, далда бўлиб келаётган оналаримиз, қизларимиз, опа ва сингилларимизни, улар орқали жамиятимизнинг адолат ва поклик йўлида жонфидо бўлаётган, ҳуқуқий нашрларимизда фаол қатнашаётган, муштарийлик ортидан оиласи ва жамиятга одиллик нурини таратаётган барча аёлларни чин юракдан, самимий қутлаймиз.

Сиз — Аёллар мустақиллигимизни мустаҳкамлашда, буюк келажакни яратишда, замон ва маконимизни нурафшон этишда беҳад улкан ҳисса қўшаяпсиз, жамиятда ҳуқуқий онг ва маданият шаклланишида жонбозлик қилаяпсиз, қонун устуворлиги ва адолат таркиб топишида матонат кўрсатаяпсиз. Келажагимиз - баркамол авлодни тарбиялашдек мураккаб ва муқаддас ишни бажараяпсиз, халқимиз жипслиги, бирдамлиги йўлида фидойисиз. Зеро, Сизнинг ҳаётимизни мунаввар этишдаги ўрнингиз чексиз ва санаб бўлмас даражада кўпдир.

Илоё, 8 март байрамингиз арафасида тилакларимиз ижобат бўлсин. Сизларга соғлиқ, шодонлик, шижоат, бахт ҳамроҳлик қилаверсин!

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги раҳбарияти, ҳайъати ва жамоаси, «Ҳаёт ва қонун» журнали ва «Инсон ва қонун» газетаси Бирлашган таҳририяти

ҲАМИША ОДАМЛАР ОРАСИДА

Bayramoldi uchrashuvi

1999 йилни «Аёллар йили» деб аталиши бежиз эмас. Мустақил Республикамизнинг асосий пойдеворини мустаҳкамлайдиганлар ҳам аёллардир. Республикамизнинг турли соҳаларида фаолият кўрсатаётган, эркаклар билан баббаробар меҳнат, ижод этаётган аёлларимиз жуда кўп.

Ана шулардан бири Марғилон шаҳар фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлими мудираси Тожихон Дадахонова хусусида сўз юритмоқчимиз.

1985 йили Тошкент маданият институтини тугатгач, Фарғона вилоят Адлия бошқармаси ФҲДЁ ҳужжатгоҳ-архивида мудиралик қилади. Унинг кўп йиллик тажрибасини, дунёқараши, ҳалоллик, поклик, одамлар билан мулоқотни жойига қўйишлигини сезган бошқарма раҳбарлари 1991 йил Тожихонни Марғилон шаҳар фуқаролик ҳолати далолатнома ёзиш мудираси этиб тайинлашди. Тарбия беришдан аввал ўзинг тарбияли бўл, деганларидек Тожихон тўрт фарзанднинг онаси, ажойиб оила бекаси. Умр йўлдоши Акромхон Маҳмудов олий маълумотли юрист, тадбиркор.

— «Сен» ҳам «Сиз» ҳам шу бир оғиздан чиқади. «Сиз» турганда «Сен» дейишга не ҳожат? - дейди Тожихон Дадахонова биз билан суҳбатда. - Бир оғиз сўз билан ранжитиш, бир сўз билан кўнгилни кўтариш мумкин. Бизнинг оилада умуман кишилар кўнглини оз бўлсада ранжитадиган сўз бегона.

Бизнинг бу даргоҳга минг бир масала билан мурожаат қилишади. Қабулдаги ҳар бир кишининг кўнглини топиб, илиқ сўзлар билан кутиб олиб, ҳозирги замон талаби, удумимиздаги миллий тушунчалар, оиланинг муқаддаслиги, ота-оналарнинг ҳурматини жойига қўйиш борасида мулоқотлар олиб борамиз, - дейди мудира.

Биз ҳам шу ўринда Тожихон Дадахоновани 8-Март билан чин дилдан муборакбод этиб, ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

СУРАТДА: (ўнгдан) Тожихон Дадабоева марғилонлик кўпни кўрган онахонлар Маликахон ая Хожихонова ва Дилоромхон ая Исоқовалар билан оила мавзусида суҳбатлашмоқда.

Ғанижон Муҳаммадқорий тасвири

ЎЗБЕКИСТОН ҚИРЛАРИГА БАҲОР КЕЛДИ

Менимча ҳар йили инсон боласи баҳорни соғиниб кутади. Мен ҳам шундай... сал илиқлашди чамаси, далага чоғландим. Эски танишим эчкибоқар Нарзулла аканинг қўтони Ипортепа деган адир бағрида жойлашган. Ўтовининг ёнида машинамни тўхтатишим билан чўпон итлари - баҳайбат бўрибосарлар ҳар томондан ҳужумга ўтишди. Уларнинг «вув-вови»дан Нарзулла ака чиқиб келди.

- Қани, мухбир, ўтинг, - дея қора уй ёнидаги майса устига тўшалган кигизга таклиф қилди чўпон.

- Кампир, эчкининг қатиғидан олиб кел, мухбирга! - дея сўнгра даштона амр этди у.

Шу пайт қаршидаги жилға бошидан:

- Эна!... Энажон!... Ипор топдим!... Ипор чиқибди, эна! - деган шодон қичқириқ эшитилди.

Хурсандчилигини яйлов узра сочаётган қизалоқ биз томон чопиб келарди. Унинг қўлида бир даста ипор бор эди.

- И-е, ипор чиқибдими? - сўрадим.

- Бу йил сал кечикдингиз, мухбир, ипор аллақачон уч қулоқ бўлиб қолди, - деб изоҳ берган бўлди Нарзулла чўпон.

Бойсун томонларда баҳорни бодом гулга кирганига қараб эмас, адирларда ипор чиққач, «Юртга баҳор қўнибди», деб баҳолашади. Оғзинг кўкка етибди, демак кўкламни кўрипсан, дея чимлар орасидан ниш уриб чиққан ипорларни қошларига суртишади...

Адирларда ипор чиқибди! Қаҳратоннинг қатронидан ниш урган кўклам яйловларга ёйилибди!

Илоҳим, баҳоримиз соз келган бўлсин!

Собир ЁДИКОВ,
Сурхондарё вилояти Бойсун тумани

Munosabat

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЁРУҒ ЙЎЛИ

Истиқлол йиллари Ўзбекистон эришган улкан ютуқларни бутун дунё ҳамжамияти очиқ-ойдин кўриб турибди. Ватанимизнинг ўнлаб халқаро ташкилотларга аъзо бўлиб киргани, юзлаб давлатлар элчихоналарининг Ўзбекистонда аллақачон иш бошлагани ва бунга ўхшаш кўпдан-кўп фактлар нимадан далолат беради? Булар бари, аввало, мамлакат бўлиб шаклланганимиз, жаҳонда ўз ўрнимизга эга бўлганимиз, қолаверса, тан олинганимиздан далолат эмасми? Хўш, ўзларича бир пайтлар «демократия қурамиз» деб сафсата сотиб, аслида амал илинжида ивирсиганларнинг тушига бугунги Ўзбекистоннинг чўнг салоҳияти, халқаро майдонда қисқа муддатда эришган обрў-эътибори ҳеч кирганмикан?!

Бу фикрлар «Халқ сўзи» газетасида эълон қилинган «Огоҳликка даъват. Феврал воқеалари» мақоласини ўқигач, беихтиёр кўнглимдан кечди. Мақолада 16 февралда юз берган воқеалардан дарғазаб бўлган халқимизнинг кўнглидаги гаплар ошкора айтилибди.

Ўзбекистонда тинч-осойишта яшаб келаётган ҳар бир фуқаро миллати, дини, ирқидан қатъий назар энг юксак мезонларга жавоб берадиган демократик қонунлар асосида муҳофаза этилган. Бизга «демократ»лигини намойиш этишга уринувчиларга бир ҳуқуқшунос сифатида қуйидагиларни таъкидлаб қўймоқчиман: Ўзбекистонда бир қатор институтлар - Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти, Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи, ҳуқуқий онгни шакллантиришга жалб этилган ўнлаб марказлар фаолият кўрсатмоқда. Республика Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман), инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикасининг Миллий маркази ишлаб турибди. Бунинг устига халқимизнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, фуқаролар ҳуқуқий онгини янада шакллантириш йўлида қилинаётган ишларни, ҳафталик, ойлик матбуот нашрлари, кўп минг нусхадаги қўлланмалар чиқарилаётгани, мунтазам ўтказилиб турилган анжуманлар ва тадбирларни ҳисобга олсак, Ўзбекистоннинг эртанги порлоқ келажаги учун амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар оламшумул аҳамиятга эга эканлигини тасаввур этиш қийин бўлмайди. Ва энг муҳими, бу улкан ислоҳотлар — янгидан яратиш ва ташкил этишдек эзгуликларга Президентимиз бош-қош бўлиб тургани кучимизга-куч қўшади. Дарҳақиқат, мақолада эътироф этилганидек, шу халқимнинг ҳаёти бошқаларникидан кам бўлмасин, мамлакатимнинг мавқеи юксак даражаларга кўтарилсин, адолатли демократик жамият, буюк келажак асосларини, мезонларини яратайлик, деб кечани кеча, кундузни кундуз демай, умри-жонини аямай, фаолият кўрсатаётган миллатпарвар юртбошимизнинг бунёдкорлик ишлари халқимизни улуғ манзиллар сари руҳлантиравeради. Халқ топиб айтганидек, «Ит ҳуради, карвон ўтади», Ўзбекистонни тараққиётдан, аллақачон ўзи танлаган ёруғ йўлидан ҳеч қандай куч тўхтатолмайди.

Музаффар РАУПОВ,
Қарши тумани суди судьяси

БАХТИМИЗГА ОМОН БЎЛИНГ!

16 феврал куни Тошкентда рўй берган кўнгилсиз воқеалар ҳақидаги хабарни эшитганимда, ростини айтсам ҳушим учиб, анчагача ўзимга келолмадим. Она эмасманми, аввалига олис пойтахтда яшаётган ўғлим, келиним ва неварам кўз олдимга келди. Сўнгра телевидение орқали юртбошимиз И.Каримовнинг «ваҳимага ўрин йўқ, тинчланинглар, қўрқманглар» деган таскинбахш сўзларини эшитиб кўнглимга илиқлик югурди. Яхшиямки бахтимизга шундай жасур ва доно йўлдошчимиз бор. У кишини Оллоҳнинг ўзи асраганлигидан дилим таскин топди. Бу билан мустақиллигимиз ва халқимизни Худонинг ўзи асради. Айниқса, Президентимизнинг **«қора ниятли ёвуз кимсаларнинг менга суиқасд қилганликларини тушуниш мумкин. Чунки мен кимгадир ёқишим, кимгадир ёқмаслигим мумкин. Аммо фожиали ҳалок бўлганларнинг нима гуноҳи бор? Энди уларнинг оила аъзоларига нима дейман, кўзларига қандай қарайман»**, деган сўзларини тинглаб, ўксиб-ўксиб йиғладим. У киши Ўзбекистон болаларини, жумладан, менинг фарзандларимни ўз фарзандим деб атаганлари, уларни ҳеч кимга бермайман деганлари, фарзандларимизнинг қоя, соябони борлигини яна бир бор кўнглимизга солди.

Бундай юртбоши билан ҳақли равишда фахрланишимиз лозим. Кўнглимда муҳтарам Президентимизга бўлган ихлос янада кучайди. Ва беихтиёр: «Ислом ака, Сизни заҳматкаш халқимиз ниҳоятда севади. Сиз фақат истиқлолимиз ғанимларигагина ёқмасангиз ажаб эмас! Сиз мана шу дуогўй халқимизга кераксиз. Шу боис Парвардигор халқимизнинг дуоларини ижобат қилиб, Сизни асради. Илоё, тинчлигимизни, фаровонлигимизни кўра олмайдиганларнинг кўзи чиқсин!» деган сўзлар фикримдан ўтди ва... қоғозга оқиб тушди.

Ҳа, мендек миллионлаб муштипар оналарнинг бахтига юртбошимиз ва юртимиз омон бўлсин. Оллоҳ ўз паноҳига олиб, мадад берсин, қолаверса, Бухорийлар, Термизийлар руҳи поклари қўллаб юрсин!

Умида НОРБОЕВА,
Сурхондарё вилояти касаба уюшмалари кенгашининг бош ҳакими

«КАКРАС» МУТАХАССИС-ДА!

Қумқўрғон тумани мактабларида ҳуқуқ фанидан ҳуқуқшуносликдан йироқ муаллимлар сабоқ беришаётир

Давр талабидан келиб чиқадиган бўлсак, ҳуқуқий маданият ва ҳуқуқий онгни болаларимизда бугунданоқ шакллантириб борилиши лозим бўлган ҳаётий эҳтиёж деб англамоғимиз керак. Қандай замон, қайси жамият бўлмасин, ўз ҳақ-ҳуқуқини яхши билган фуқароси билан юксакликка эришган. Шу боисдан ҳам ўз истиқлолининг саккизинчи йилига қадам қўйган она Ватанимизда ҳуқуқий жиҳатдан саводли бўлиш сув билан ҳаводек зарурдир.

Бугун республикамиз ҳукумати ва Президентимиз ана шу муаммолар ечими устида жиддий бош қотиришаётганининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Ўз ҳақ-ҳуқуқлари ва бурчларини яхши билмайдиганларни турли ёвуз оқим ёки жиноий гуруҳ йўлдан тойдириши мумкин. Савол туғилади: ёшлар дастлабки ҳуқуқий билимни қаердан олишлари керак? Албатта, ўрта мактаблардан-да! Аммо ўрта ва умумтаълим мактабларида бу борада аҳвол қандай? Ўғил-қизларимизга ҳуқуқшуносликдан сабоқ бераётганлар ишга шайми? Саводи етарлими? Сизу биз, умуман, замондошларимиз бугун бўй-басти билан кўзга ташланиши мумкин бўлган жиноятларга қарши кураш ҳақида ўйлаймиз, холос. Бироқ маънавий соҳадаги сохтагарчиликлару, халқ таълими тизимидаги эгасизликларга қарши курашиш, мазкур муаммо нафақат муаммо, балки иллат-унсурларни бартараф этишда давлатимизга камарбаста бўлаяпмизми?

Яқинда басавлат, зиёлинамо бир одам ҳузуримга келди. Ўзини Қумқўрғон тумани халқ таълими бўлими мудири Файзулла Мирзаевман, деб таништирди.

- Туманимиздаги мактабларда ҳуқуқшунослик фани аъло даражада ўқитилмоқда, мактаблараро «Ҳуқуқингизни биласизми?» мавзуида кечалар, кўрик-танловлар ўтказилиб турибди, - дея суҳбатдошим ўз соҳасини мақтай кетди ва ниҳоят, муддаога кўчиб: - Ука, учта мактабимиз ўқувчилари орасидан сараланган 35 нафари «Акс-садо» телекўрсатуви учун тайёрланишаяпти. Шу масалада бир ёрдам қилинг, деб қолди. Хуллас, мен ўқувчиларнинг ушбу фанга қизиқишлари қай даражада эканлигини билиш истагида Қумқўрғон туманига бордим. Телестудияга юбориладиган йигит-қизлар тўплангунга қадар, ҳуқуқшунослик фанининг қай йўсинда ўқитилиши билан қизиқиб, 23-мактабга кирдим. Менг туман Халқ таълими бўлимининг масъул ходими Зиёдулла Омонов ҳамроҳ эди. Мактабга қадам қўйибоқ кўнгилни хира этувчи манзарага дуч келдик. Йўлакларнинг деворлари чала ярим таъмирланган. Ғадир-будир, чала-чулпа оқланган деворларга турли фанларга оид чизмалар шу қадар ўқувсизлик ва дидсизлик билан ишланган ҳолда осиб ташланган. Беихтиёр: «бу иш мактаб маъмуриятининг эмас, балки хулқи ёмон болаларнинг «ҳунар»лари бўлса керак» деган тасаввур пайдо қилади. «Ўқитувчилар хонаси»да эса бир нечта муаллимлар шахмат доскасини ўртага қўйволиб, тош суришаётир.

(Давоми 2-бетда)

Prokuror so'z so'raydi

ФУҚАРОЛАРНИ ҚОНУНБУЗАРЛАРДАН ҲИМОЯЛАЙЛИК

Юртимиз пешонасига ҳумо қуши қўниб, унинг замини узра мустақиллик насимлари эсаётганига ҳам етти йилдан ошиб кетди. Бу рақам оқсоч тарих саҳнида албатта, қисқа бир лаҳзадир. Аммо шу қисқа давр ичида мамлакатимиз бўйлаб улкан ўзгаришлар содир бўлаётганининг гувоҳимиз. Жумладан, қонунчилик борасида яратилган янгиликлар ҳам ер юзида тараққий этган давлатлар сингари инсон ҳуқуқини ҳимоя қилишга, адолатни тўла қарор топтиришга қаратилган. Ушбу қонунларнинг ижроси ва устуворлигини таъмин этмоқ, аввало, ҳар бир ҳуқуқшунос, қонун посбонининг, қолаверса, барча фуқароларнинг муқаддас бурчидир.

Худди шу мақсадлар йўлида маҳорат билан ишлаётган жуда кўплаб касбдошларимиз айни пайтларда ҳам қонунни менсимаётган, виждонини йўқотиб, нафс қулига айланган, жиноят содир этишдан тап тортмайдиган шахслар билан фаол курашаяпти.

Олиб борилаётган тезкор тадбирларга қарамасдан инсоннинг жонига қасд қилиш, унинг ҳақ-ҳуқуқи, ор-номусини топташлар ҳоллари афсуски, учраб турибди. Агар фуқаро ўз ҳақ-ҳуқуқини яхши билмаса турли машаққатли ҳолатларни бошидан кечиради. Турмушдаги турли келишмовчиликларнинг илдизи майда можаролардан тортиб, катта-катта жиноятларгача ҳуқуқни билмаслик, демакким, моҳиятан ўз манфаатларини билмасликка бориб тақалади. Биз ҳуқуқий демократик давлат қурмоқчи эканмиз, бу масалага асло бефарқ қарай олмаймиз. Яқинда туманимизда содир этилган жиноят ва унинг якунлари фикримиз исботи бўла олади.

Кўрғонларимиздан бирида истиқомат қиладиган З.исмли вояга етмаган қиз опасининг уйига меҳмонга боради. Кечқурун қайтаётиб, йўлда улов кутади. Шунда таниш йигит учраб қолади. У туман марказига бир иш билан келиб қолганини, агар қиз истаса, уни қишлоққа олиб кетиши мумкинлигини сўзлайди. Содда қиз қишлоқдош йигитга ишониб мотоциклга мингашади...

Афсуски, йигитнинг кўнгил уйига шайтон манзил қурган экан. Ойдек қизнинг гўзал олами, беғубор орзу гуллари аллақандай қамишзорларда хазон бўлди... Йигит уни ўз акасидек билган қизнинг номусига чанг солди. Яна бир бор афсуски, йигит кейинчалик ҳам қизга асло раҳм қилмади. Содир бўлган сирни очмаган қизга бошқа йигитларни ҳам рўпара қилмоқдан ор қилмади. Хуллас, шўрлик қиз оғир аҳволда қолгачгина, содир этилган жиноят маълум бўлди, фош этилди. Жиноятни содир этган йигит ва йигитлар қилмишларига яраша жазоларини олдилар, албатта. Лекин шу ўринда ёш йигитларнинг (уларнинг баъзилари уйланган, фарзандли бўлишига қарамай) бу қадар тубанликка юз тутганлиги, инсонга инсоннинг шафқати, одамийлик бурчи ҳақидаги ақидаларни заррача тушунмасликлари, ҳеч бўлмаганда қонундан қўрқмасликлари кишини ҳайратга солади. Демак, Республикамиз Президентининг 1997 йил 25 июндаги «Ҳуқуқий тарбияни яхшилаш, аҳолининг ҳуқуқий маданияти даражасини юксалтириш, ҳуқуқшунос кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, жамоатчилик фикрини ўрганиш ишини яхшилаш» ҳақидаги Фармони асосида ишларимизни янада жонлантиришимиз, нафақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи, балки бошқа масъул идораларни ҳам жалб қилиб, ҳамкорликда кенг қамровли ишларни олиб боришимиз бугуннинг эҳтиёжи экан.

Зеро, қонунчиликда жаҳон андозаларига бўйлашмоқ учун ҳуқуқий демократик давлатимизнинг пойдевори мустаҳкамлиги муҳимдир. Бу пойдевор одамларнинг ўз ҳақ-ҳуқуқларини англаб олишлари, ҳақ-ҳуқуқ учун курашга қодирлиги, барчанинг қонун устуворлигини янада чуқурроқ ҳис қилишини таъмин этади. Шунинг учун ҳам туманимизда қонунлар тарғиботи, ҳуқуқий тарбия, фуқаролар ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя этиш, қонунбузарликларнинг олдини олиш, ҳар хил жиноятларга қарши кураш бўйича аниқ режалар тузиб олдик. Эндиликда шу режа асосида олиб борилаётган ишларимизни янада кучайтирамиз. Мақсадимиз - ҳеч қачон фуқаро нопок кимсалар, қонунбузарлар томонидан хўрланмасин!

Фарҳод ҚУЛМАТОВ,
Жиззах вилояти,
Фориш тумани
прокурори

Йигирма икки йилдирки, Ҳовохон Тошпўлатова ҳуқуқшунос бўлиб ишлаб келмоқда. Олий маълумотли юрист Тошлоқ тумани судида, Фарғона вилоят адлия бошқармасида фаолият кўрсатиб, катта тажрибага эга бўлган. Ҳовохон ҳозирги кунда Марғилон шаҳар судида судья бўлиб, фуқаролик, жиноят ишларни одилона ҳал қилиб, нафақат жамоада, балки эл орасида ҳам алоҳида ҳурматга сазовор бўлмоқда.

Muboraknota

«ЯРИМ АСР» БЕКАТИДА...

Умрни оқар дарё дейдилар. Кунлар ойларга, йилларга уланиб... Бунда инсон нималар қилганлиги, эзгу ишларни амалга оширганлиги асосий тошу тарозидир. Умрининг «ярим аср» деб номланган бекатига етган Турдиқул Исоқулов деган инсон Самарқандда яшайди. Ўн ёшида отасидан ажралиб қолган Турдиқул онаси тарбиясида ўсди, улғайди. Онажони ўғли ўқиб, эл суйган одам бўлишини орзу қиларди. Она орзуси - дуоси жо бўлди. Насиб қилган экан, Турдиқул ТошДУнинг ҳуқуқшунослик факультетида таҳсил олди. Талабалик бекатини ҳам ортда қолдириб, Самарқанд вилояти Пастдарғом туман прокурорининг ёрдамчиси сифатида иш бошлади. Инсон ва қонун нималигини бу ерда чуқур англади. Янги иш бошлагандаёқ тинимсиз изланиш, фидоий меҳнат, қатъий интизом билангина яхши ҳуқуқшунос бўлиб етишиш мумкинлигини ҳис этди. Фаолиятида шу ақидага риоя қилди, умрининг эллигинчи бекатига сокин, ёруғ юз, салобат ва халқ ҳурмат-иззатини ҳамроҳ қилиб етиб келди.

У Хатирчи туман прокурори ёрдамчиси, Жомбой туман прокуратураси терговчиси вазифаларида ишлади. Сўнг Пайариқ туман суди раиси этиб сайланди. Бу машаққатли, аммо масъулиятли касбни қойилмақом адо этди. Т.Исоқулов жиноятчининг судья шахси олдида эмас, қонун олдида жавоб беришини бир дақиқа унутмади. Ана шу холислик унга обрў келтирди. Самарқанд вилоят суди судьяси бўлди, Жомбой туман судига ҳам бир муддат раислик қилди, Самарқанд шаҳар судининг раиси бўлди, Сирдарё вилоят судини бошқарди, Самарқанд вилоят ҳокимлиги адлия бошқармасида судлар фаолиятини ташкилий таъминлаш бўйича бош маслаҳатчи... Турдиқул Исоқулов умрини беҳуда ўтказмаганлигидан мамнун. Ҳаётда адашган қанча инсонларга тўғри йўл кўрсатмади дейсиз. У адолат лаззатини тотган онларини ҳамроҳ қилиб келди. Шундан ҳузурланди.

Ҳар касбнинг ўзига яраша оғирлиги ва енгилликлари бор. Айниқса, ҳуқуқшунослик шундай касб. Ёнингда йўлдошинг бўлса-ю, сени тушуниб, таянч бўлиб яшаса, бунда хислат кўп экан. Турдиқул акага ана шундай умр йўлдош насиб этган экан. Суюкли Маҳбубаси уни яқин суҳбатдоши, дардкаши бўлди. Етти фарзандни оқ ювиб, оқ тараб тарбиялашди. Она болаларини отасидан «ранг олиш»га ўргатди, қатъийликни, дангалликни ва ўзига ишонишни фарзандларга отасидан «кўчирди».

Турдиқул Исоқулов бир пайтлар онаси орзу қилганидек, эл суйган одам бўлди. Бу унинг эгаллаган мансабларида эмас, уни таниган ва ҳурмат қилган инсонларнинг кўплигида акс этди. Турдиқул Исоқуловни Самарқанду Сирдарёда ҳурмат билан тилга олишади. Бундай ҳурматга эса фақат одиллик билан эришиш мумкин.

Ярим асрлик ёшингиз қутлуғ бўлсин, азиз инсон!

Бир гуруҳ ҳамкасб ва дўстлар топшириғи билан

Муҳайё РАУПОВА,
Самарқанд вилоят
адлия
бошқармаси бош
маслаҳатчиси,
Садриддин НАБИЕВ,
журналист

Fikrlar to'qnashuvi

АЁЛЛАРНИ АСРАЙЛИК

1999 йилни Аёллар йили деб эълон қилинганлиги мамлакатимиз раҳбариятининг хотин-қизларга билдирган ҳурмат-эътиборидан далолатдир.

Биз - аёллар эркаклар билан бир қаторда хизмат қиламиз, давлат ишини ҳам бажараяпмиз. Устига-устак уй-рўзғор юмушлари, жамоат ишларига ҳам вақт топамиз. Лекин тан олиш керак, бундай «юк»га барча аёлларимиз ҳам бардош бераверишмайди.

Ўзим гувоҳ бўлган бир мисол. Н. исмли бир ўқитувчи аёл қабулимга келди. «Мен турмуш қийинчиликларидан чарчадим, эрим билан ажратиб қўйинг» деб илтимос қилди. Аризасини олиб қолдим. Сал ўтмасдан унинг эри кириб келди. «Оддий деҳқонман, хотиним эса муаллима, у менга роса «ўтказиб» юборди, жоним ҳиқилдоғимга келди, ажратиб қўйинг» деди.

Орадан бир-икки кун ўтгач, вақт топиб ҳақиқий аҳволни ўрганиш учун «Тавовис» давлат хўжалигидаги хонадонига бордим. Ҳовлида йигитнинг онаси, мотам кийимида, ғамгин кутиб олди. Ўғли ҳаётдан бевақт кўз юмибди.

Она билан икки соатлар чамаси суҳбатлашиб ўтирдим. Англашимча, ўқитувчи аёл фарзандлари, бинойидек уй-жойи бўлатуриб, эрини, қайнонасини беҳад беҳурмат қилар экан. Улар билан тил-дил топиша олмабди. Оқибат...

Баъзан эркакларнинг айримлари ўзлари уй бекасига айлантирган хотинига: «Куни билан уйда ўтириб, нима иш қилдинг?» деб қолганини эшитамиз. Хўш, аёл нима қилсин? Эркак эрталаб уйқудан уйғонса, нонуштаси тайёр, сигири соғилган, кийими дазмолланган, нони ёпилган. Ишдан қайтса, хотини кутиб олиб, то ётиб ухлагунча хизматини қилса. Аёлларнинг эса кўпчилиги саккиз соат ишлайди, бехосдан ишга кечикиб борса, раҳбаридан гап эшитади, иш ўрни қисқартирилиши ҳам ҳеч гап эмас. Тушлик пайти эркаклар ошхоналарда, ресторанларда овқатланишса, аёл тушлик пулини ҳам болалари учун иқтисод қилади. Кечқурун уйда пиширилган овқатини ишхонасидаги аёллар билан бирга тановул қилади. Ишдан чиқиб, бозорга чопади. Ҳожибой қизиқ айтганидек, унинг жони қиркта. Гўё аёл учун дам олиш куни деярли йўқдек. Рўзғорнинг юмушларига кўмилиб, бола тарбиясига ҳам вақти қолмайди, ҳисоб.

Шу ўринда баъзи мулоҳазаларимни ёзмоқчи эдим. Балким аёлларимиз учун кунлик соатларини бироз қисқартириш лозимдир? Аёллар йилида жамоат транспортидан фойдаланишни улар учун ярим нархига туширилса. Эркаклар, айниқса, раҳбарлар аёлларга нисбатан самимий, меҳр-оқибатли, аёлларни беҳуда хафа қилмасликларини истардим. Аёлларни асрайлик, одамлар!

Стэлла АКРОМОВА,
Навоий вилояти Қизилтепа
тумани ФҲДЁ ходимаси,
меҳнат фахрийси

Мақолага байрам луқмаси:

Стэлла опа, аввало, аёллар йилининг аёллар байрами куни - 8 март билан таҳририятимиз эркаклари Сизга табрик йўллайди. Хатингизни босишга ҳозирлаётиб, кўнглимиздан баъзи фикрлар кечди. Уларни самимий қабул қиларсиз.

Аёллар давлат ишида, рўзғорда, жамоат ишларида меҳнат қилади, вақт топади, дебсиз. Эркакларники камми? Тан олайлик, улар ҳам роса терлашади. Тўғрими?

Баъзи аёллар бундай «юк»га дош бериша олмайди, дебсиз. Бунақалар эркаклар орасида ҳам бор. Шундайми?

Келтирган мисолингиздек, оилани қақшатган аёллар ҳам учрайди. Эркаклар ҳам. Бу борада ҳам «тенглик»ни рад этиб бўлмайди. Қалай...

Баъзи «фаол» аёллар орасида эрини «уй бекаси»га айлантирганлар учрамайдими? Ишонинг, то ётиб ухлагунча эрини оёқда тик туришга одатлантирган аёллар ҳам бор. Ё нотўғрими? Сиз хатингиздаги «аёл» жумласини «эркак» билан алмашлаб, бир ўқиб кўринг. Роса ўқимишли ва тўғри фикр чиқади. Эркаклар орасида 10-15 соатлаб ишлайдиганлар бор. Улар ҳам бехос ишга кечикса, раҳбардан гап эшитади. Уларнинг ҳам иш ўрни қисқариши мумкин. Тушликларда ошхона-ресторанларда овқатланаётганлар орасида аёллар эркаклардан кам эмас. Ёки ундай эмасми? Эркак - «экспедитор»нинг меҳнатини, тонгдан туриб тандирга бош суққан новвой эркакни, пиёз арчиётган ошпаз - эркакни, пахса уришга жўнаган уста - эркакни, кетмон, белкурак кўтарган деҳқон - эркакни, таёқ судраган чўпон - эркакни, қор-ёмғирда туни-кун оёқда турган милиционер - эркакни, шағал, ғишт, бетон ташиётган ишчи - эркакни, туни-кун хотинимни, болаларимни боқаман, деб бевақт қариётган тадбиркор, ишбилармон эркакни, бозор кезиб «шалтоғи» чиқаётган эркакни... Ҳуллас, чексиз... эркакларни ҳам бир зум эсда тутайлик. Қалай, опа!

Сиз раҳбарлар аёлларга самимий бўлишса, ноҳақ хафа қилишмаса, деб ёзибсиз. Агар раҳбар аёл бўлсачи? Самимий бўлиши шарт эмасми? Ёки раҳбар эркакларга нисбатан ходимлар самимий бўлиши керак эмасми? Қолаверса, раҳбар фақат аёлларни ноҳақ хафа қилмаса бўлди экан-да! Умуман кимни бўлсада, ноҳақ хафа қилишга ҳақлари борми?

Келинг, опажон, сиз айтгандек бўлсин: аёлларни асрайлик. Сўнг... эркакларни асрайлик. Ортидан қарияларни, ёшларни. Сўнгра барчасини яхлит қилиб, умуман инсонни асрайлик! А, лаббай!

Onaning xati

ҚИЗИМ ЖИНОЯТЧИМИ?

1999 йилни «Аёллар йили» деб эълон қилиниши дилимга кўп умидлар солди. Азага борган ўз дардини айтиб йиғлар, деганларидек, бугун мен ўзимга тегишли бир воқеа хусусида жамоатчиликнинг, суд, ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарларининг кўмагига, адолатпарварлигига муҳтожман.

1997 йилнинг майида Тошкент шаҳар Сирғали туман суди қизим М.Маҳмудовани уч йил муддатга озодликдан маҳрум этди. Унга Г.Саратовцева деган аёлни уриб, оғир тан жароҳати етказган ва оқибатда у ҳаётдан кўз юмган, деган айб қўйилди.

Қизимнинг айби ўз исботини топганда, мен тақдирга тан берган бўлардим. Аммо тергов ва суд бирёқлама олиб борилди, далилсиз, ҳолатни ойдинлаштиришга уринилмасдан иш тутилди. Ахир, онаман, бағримда 9 ой кўтарган жигарбандим, оддий ўзбек қизи, туни-кун атрофида гирдикапалак бўлиб ўстирган, ўзи ҳам она бўлган қизалоғим болалар боғчасида тарбиячи бўлиб ишларди. Боғча омборчиси касал бўлиб қолганлиги сабабли, қизимни унинг уйига омборнинг калитини олиб келиш учун юборишган. Кўп қаватли уйнинг кириш эшиги ёнида Саратовцева деган маст аёл йўлида тўғаноқ бўлади. Нотаниш аёл қизимга ёпишади. Қизим ўзини олиб қочади. Саратовцева эса маст эмасми, мувозанатини йўқотиб йиқилади. Қизим эътибор қилмайди ва ўз йўлида кетади.

Орадан 8 кун ўтиб, Г.Саратовцева ёпиқ бош мия жароҳати билан касалхонага тушади ва вафот этади.

Саратовцеванинг шахси ҳақида барча гувоҳлар салбий фикр билдиришди. Унинг яшаш жойининг тайини бўлмаган, дуч келган жойда тунаб юрган, ҳар доим маст ҳолда йиқилиб, суриниб юрганини кўрсатишган, дастидан азоб чекканларнинг ҳисоби йўқ. Шармандаларча...

Қизим уни етти ухлаб тушида ҳам кўрмаган. Ўша машъум кунда ҳам ҳеч ким қизимни ўша аёлни урганини кўрмаган. Қизим беозор, ҳаёли аёл, иш билан юриб, ўзини кўчадаги ҳар қандай маст-аластдан ҳимоя қилмоқчи бўлгани учун 3 йил қамалиб ўтирса-я!

Суд воқеага ойдинлик киритмади. Ортиқча ташвиш деб ўйлади, чамаси. Қолаверса, жабрланувчи касалхонага тушгунга қадар орадан саккиз кун ўтган. Бу орада на милицияга ва на бошқа жойга хабар тушмаган.

Хоҳ менинг, хоҳ бошқанинг қизи бўлмасин, аёл кишининг қамоқда ўтириши жуда оғир. Қизимга маҳалла-кўй, иш жойидан ижобий тавсифнома беришди. У 14 ёшидан буён меҳнат қиларди, 11 йилдан буён боғчада тарбиячи эди. Энди қолган ҳаёти қандай кечади? Жажжи фарзандининг тақдири нима бўлади?

Мен қизимни ноҳақ қамалган, деб ҳисоблайман. Адолатни юзага чиқаришда, вояга етмаган фарзанди бор қизимни озодликка чиқаришда ёрдам беришингизни сўрайман.

Матлуба ЖЎРАБОЕВА,
Сирғали тумани,
Тошкент

ТАҲРИРИЯТДАН: Матлуба опа, қизингизга қайишиб, унинг ноҳақ жазо ўтаётганлиги ҳақидаги хатингизни босишга бизни ундаган нарса, қонун талабини яна бир бор тушунтириб қўйиш истаги бўлди. Суд ҳукмидан норозилик билдириш тартиби қонунларимизда аниқ айтилган, уни судда, ҳукм сўнггида ҳам эълон қилишади. Ҳар қандай эътироз ва талабни «ҳукм ўқиган суд орқали юқори поғона судига»бериш керак. Токи Олий судгача. Шу билан бирга, баъзи жиҳатлар хусусида фикр юритишни ҳам лозим топдик. Масалан, қизингиз М.Маҳмудова марҳума Саратовцева билан илгари таниш бўлганми, улар орасида бирор можаро, қасд, ғараз каби муносабатлар бўлганми? Агар мутлақо бегона, биринчи марта ўша куни йўлакда дуч келишган бўлишса, қизингиз ўз йўли ва иши билан кетаётган бўлса, «можаро»га ташаббускор ким? Ким «тўқнашув»га сабабчи бўлган? Тасаввур қилайлик, ўз йўлингизда, беозор кетаяпсиз. Бир шилқим ёки маст одам сизга тўғаноқ келди, дейлик. У сизга тегажоқлик қилди, йўлингизни тўсди ёки оддий... чайқалиб сизга суйкалди, осилди ва ҳоказо. Ҳар қандай инсон ундайларни ўзидан итариб юбориши, ёпишса соқит қилишга уриниши, зўравонлик қилмоқчи бўлса, ҳатто... уриб юбориши табиийми? Бизнингча ҳам, тарихда ҳам, бугун ҳам бу табиий. Ахир, тирик жоннинг оддий, инстинктив ҳаракати бу. Оқибатда ҳалиги маст ёки ...шилқим қалтисроқ йиқилса-ю, жароҳат олиб... оқибатидан қатъий назар табиий ҳаракати учун шахсни жиноятчига айлантириб қамоққа йўналтириш керакми?

Кечирасиз, биз жиноят иши тафсилотларини тўла билмаймиз, уни варақлаб чиқиш имкониятига эга эмасмиз. Агар ҳолат сиз ёзган ва биз келтирган саволларга мос бўлса, тегишли одил суд мутасаддилари бироз чуқурроқ мулоҳаза қилиб кўришса бўларди. Ўзгача ҳолат бўлса, тақдирга тан бермоқ керак. Сабаб ва оқибатни ҳолат ва вазиятга, шахс ва ҳаракатдан келиб чиқиб боғламоқ, хулоса қилиб ечим топмоқ адолат пасангисини белгиловчисидир. Қонуннинг ҳам бош йўриғи ана шунда.

Qiziq satrlar

ҚАРМОҚҚА ТУШГАН КИССАВУР

Кишинёв шаҳрида киссавурлар кўпайиб кетибди. Григорий исмли шахс бир неча марта чўнтаги шип-шийдон бўлгандан сўнг антиқа ҳимояланиш воситасини ўйлаб топибди. Чўнтаклари ичига «уч қиррали» балиқ овлаш санчқиларини тикиб олибди. Санчқи-илгаклардан дўппайган «пул сандиқ»ларига кўзи тушган киссавур уни троллейбус ичида шилмоқчи бўлибди. Пайт пойлаб чўнтакка қўл урган ўғри қармоққа илинибди.

Бундан бехабар «ихтирочи» навбатдаги бекатда тушмоқчи бўлибди. Қараса, бир йигит, рангида қони йўқ, бўзрайганича унга эргашиб келаётганлигини, қўли эса унинг чўнтагида эмиш. Шу алпозда милиция идорасигача «эргашиб» борибди.

Иродахон Бекмирзаева Фарғона шаҳар 1-сонли Давлат нотариал идорасида бир неча йилдирки нотариус вазифасида самарали ишлаб келмоқда.

У тасдиқлаб берган далолатномалар, олди-сотди ваколатномалар, ҳужжатлардан олинган нусхаларни тўғрилигини гувоҳлантириш, мерос ишлари бўйича гувоҳномалар тўғрилиги ўз исботини топиб, фуқаролар унинг хизматидан мамнун.

Ғанижон МУҲАММАДҚОДИРИЙ сурати

Surxondaryo viloyat xalq ta'limi boshqarmasi rahbariyati diqqatiga!

«КАКРАС» МУТАХАССИС-ДА!

Қумқўрғон тумани мактабларида ҳуқуқ фанидан ҳуқуқшунosликдан йироқ муаллимлар сабоқ беришаётир

(Давоми. Боши 1-бетда)

Сабабини сўраганимда «иш кам, домлалар эса кўп» дея ярим киноя билан жавоб беришди. Ҳуқуқшуносликдан тарих-жуғрофия ўқитувчиси Омонтурди Абдуллаев дарс берар экан. Мутахассислигим ҳуқуқшунос бўлмаганлиги учун ҳам болаларга ўзим билган иккиучта жўнгина саволлар бердим:

- Айтинглар-чи, жамоат жойида сизни бир безори ҳақоратлаб, енгил тан жароҳати етказса, дастлаб кимга, қайси муассасага мурожаат қиласизлар?

Домлалари мақтаган аълочилардан бири, 10-«б» синф ўқувчиси (исми-шарифини айтмай қўя қолай) «Маҳалла қўмитаси раисига арз қиламан», дейди дабдурустдан. Ёнимда ўтирган домласи эса кафтини миршабнинг шапкасига ўхшатиб, ўқувчисига беҳудадан-беҳуда шивирлаб, лабу қуллари толиб кетди.

- Отангиз жамоа хўжалиги ишчиси, дейлик. У ўз вақтида меҳнат ҳақини ололмаяпти. Бу ҳақда қаерга мурожаат қилиши керак?. - сўрайман яна бир ўқувчи қиздан.

Қизча сукут сақлайди.

- Айтмайсанларми ҳокимият ёки профсоюзга бораман деб, - дашном беради илмий бўлим мудири. - Буларни сизнинг салобатингиз босди-да. Лекин ўзлари жуда зукко. Ҳуқуқшунослик фани бўйича республика миқёсидаги олимпиадаларда қатнашиб келган ўқувчиларимиз ҳам бор.

Туман халқ таълими бўлими идорасида 56-ўрта мактаб директори Исмоил Жумаев билан танишиб қолдим ва ундан ўша мактабда ҳуқуқшунослик фанининг ўқитилиши қай даражада эканлиги ҳақида сўрадим.

- Сиз сўраётган ишлар бизда ҳамиша «беш» ука. Умринг узоқ бўлгур Алихон Кўчимов деган тарих муаллимимиз болаларга ҳуқуқшуносликдан дарс беради.

- Исмоил ака, у киши тарихчи бўлса, нега дарсни мутахассис ўтмайди?

- У киши какрас мутахассис-да!

- Тарихчи дедингиз-ку, ҳозиргина?

- Алихон Кўчимов Термиз Давлат Университетининг тарих факультетини битирган. Дипломига «тарихчи-ҳуқуқшунос» деб ёзиб беришган.

- Ростдан-ми?

- Эй ука, ҳали-ку мухбир экансиз, осмонни суяб турган бўлсангиз ҳам тўғрисини айтаман... Эй, бўлди-да. Эзмаланиб жонга тегиб кетдингиз-ку.

Тавба қилдик, Исмоил ака, жаҳлингиз чиқмасин...

Қумқўрғон туман халқ таълими бўлими тизимида 66 та ўрта ва умумий таълим мактаблари мавжуд. Давлат таълим стандартлари бўйича мониторинг Зиёдулла Омоновнинг сўзига қараганда жами мактабларнинг атиги 15 тасидагина ҳуқуқшунослик фанидан дарс ўтувчи мутахассис бор, холос. Улар ҳам Термиз Давлат университетини илгари институт даврида шўро таълимида тарих факультетини битиришган. Шу алпозда ҳуқуқдан сабоқ берилаётгани...

- Мактабимизда ўтказиладиган шу соҳага оид кечалар, кўрик-танловлар, тадбирларга тумандаги ҳуқуқ-тартибот тизими раҳбарларини таклиф қилсак, келишмайди, - дейди 56-ўрта мактаб директори И.Жумаев, - масалан, туман прокуратурасига неча марта ёзма равишда мурожаат қилганмиз... Натижа йўқ.

- Домланинг гапларида жон бор, - дейди Зиёдулла Омонов. - Мактабларда суҳбатлар, тадбирлар ўтказиш тўғрисида маъмурий органларнинг ўзлари режа тузиб беришади-ю, аммо кейин ёдларидан кўтарилади чамаси... Масалан, мактабларимизда «Ҳуқуқингизни биласизми?» мавзуида кечалар ўтказишимиз, ҳибсхона, терговхона ёки суд залидан саҳна кўриниши ташкил этишимиз лозим. Ёшларга «бундай жойларга сираям йўлингиз тушмасин, ҳалол, тўғри яшанглар» деб қуруқ айтишнинг ўзи бўлмайди. Буларни тасаввур этиш учун ҳуқуқ-тартибот органлари раҳбарларининг амалий ёрдами лозим. Ҳолбуки, улар... Эй, нимасини айтасиз, бизга ҳатто «Камолот» ёшлар жамғармасининг Қумқўрғон тумани бўлимидагилар ҳам ёрдам ўрнига насиҳат, маслаҳат, нари борса дўқ-пўписа қилишади, холос.

Ўз куч ва имкониятларини ишга солиб, вилоят, республика миқёсидаги фан олимпиадаларида қатнашиб, фахрли 2, 3-ўринларни эгаллашаяпти, болаларимиз. Агар катталар амалий ёрдам беришса, биринчи ўринни ҳам қўлга киритиш мумкин...

«Акс-садо» кўрсатувида иштирок эттириш мақсадида сараланган ўқувчи-ёшларнинг билимлари анча сайқалталаб. Негаки, уларнинг кўпчилиги «адвокат» ва «нотариус» деган мутахассисларнинг вазифаси нима-ю, судга даъво аризаси қандай ёзилиши ҳақида тушунчага ҳам эга эмас.

Туман халқ таълими бўлимидагилар «гарчи ҳуқуқшунослик фанига оид адабиётлар кам бўлса ҳам, вилоят прокуратурасининг «Адолат тарозиси» газетаси ёрдамида болаларга сабоқ бераяпмиз» деб мақтаниб қўйишди. Аммо бу «кўмакдош»нинг асосан прокуратура «ҳисоботномаси»дан бошқа нарса эмаслигини кошки билмасак?!

Бахтиёр ОЛЛОМУРОД,
«Инсон ва қонун»нинг
махсус мухбири

ТАҲРИРИЯТДАН: Мухбиримизнинг битта - Қумқўрғон туманида дуч келган ва безовталик билан қаламга олган муаммоси, тўғрисини айтганда, «хамир учидан патир», янаям соддароқ айтганда - ҳолва! Ҳуқуқий онг ва маданият сари йўлимизда учраётган бундай аҳвол республикамизнинг кўпчилик вилоят, туман, шаҳарларида мавжуд. Фақат бирида «ундоқроқ», бошқасида - «бундоқроқ»... Халқ таълими соҳасига қарашли 11 мингдан ортиқ ўқув даргоҳларидан бармоқ билан санайдиганларигина ҳуқуқий адабиётлар, нашрлар билан ошноликни кўрасиз. Мактаб директорлари, ҳеч қурмаса ҳуқуқдан дарс берувчи ўқитувчилар ҳуқуқ ва қонундан воқиф этувчи «Инсон ва қонун» газетаси, «Ҳаёт ва қонун» юридик журналларига ёзилмаса, ўқимаса, ўқувчиларни ўқитмаса, улардан нимани ҳам...

Хуллас, халқ таълими соҳаси мутасаддилари мақолага тегишли муносабат билдирадилар, деган умиддамиз.

Izhor

ОЛАМ КЎРКИ СИЗ БИЛАН

(Давоми. Боши 1-бетда)

ром, ажойиб, гўзал опа-сингилларимизга ҳурмат рамзидир.

Юртбошимизнинг **«Улуғ донишмандлар Ватанга энг муносиб таъриф излаганда, уни Она сиймосига қиёс этганларида катта маъно бор. Дунёда «муқаддас» деган сўзга энг муносиб улуғ зот ҳам Онадир»** деган сўзлари қалбларга қувонч бағишлайди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Оилада, давлат ва жамият қурилишида аёлларнинг ролини кучайтириш, уларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилиш тизимини такомиллаштириш юзасидан 1999 йил учун чора-тадбирлар Давлат дастури тўғрисида»ги қарори қабул қилинди. Мазкур Давлат дастури аёл-она ҳаётининг барча жиҳатларини қамраб олган. Жумладан, унинг саломатлиги, қадр-қиммати ҳимоя қилинганлиги ғоят аҳамиятлидир. Бундай ғамхўрликлардан барча касб эгалари қатори ҳуқуқшунос аёлларнинг ҳам қалблари фахр-ифтихор туйғуси билан тўлганлиги шубҳасиз. Халқимизнинг ажойиб қизлари Хадича Сулаймонова, Мамлакат Восиқова, Ҳошияхон Муҳиддинова сингари ҳуқуқшунос олималаримиз билан фахрланамиз. Бугун уларнинг издошлари - ўз маънавияти, билими, ахлоқу одоби билан ажралиб туришади. Уларнинг бир қўлида оиласи, фарзандлари бўлса, иккинчи қўлида адолат тарозуси. Адолатпарвар аёллар инсон тақдирини ғоят катта билим, зукколик билан ҳал этмоқ масъулиятини зиммаларига олганлар.

Айни пайтда Адлия вазирлиги тизимида ҳам жонкуярлик билан меҳнат қилиб келаётган опа-сингилларимиз кўпчилик. Раиса Тюменова, Нина Баклашова, Наргиза Маҳкамова шулар жумласидандир.

Ана шундай юрт тинчлиги, осойишталиги йўлида ҳушёр туриб, оилада фарзандлар қалбини меҳру садоқатга йўғириб, сидқидилдан меҳнат қилаётган, жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётган аёлларга бугун таъзимлар бўлсин!

Бир қўлида асо тутиб, бир қўлида невара етаклаган оппоқ рўмолли, чеҳрасидан нур ёғилиб турган тўғрилик, адолат, инсофу диёнатдан сўзлагувчи момоларга офарин!

Бугун бир-биридан гўзал байрамларни бағрига босганича кўнгилларга ором, ҳузур-ҳаловат бахш этиб баҳор келмоқда. Яшилланиб, яшариб келаётган оламни бошлаб, баҳор ва хотин-қизларнинг халқаро байрами остонамизда шодланиб турибди.

Бу кун барча эркаклар, ўғил фарзандлар, ака-укаларимиз ўз яқинларининг кўнгилини кўтармоқ умидида. Уларга зимдан назар ташлаб шодланиб кетамиз: қай бири бозорга югурган, қай бири дўконга, қай бири чамандек яшнаб турган гуллар оламига... Шодланганимизнинг боиси совға-саломда эмас, меҳру оқибатда, эътиборда! Уларга бу меҳр, бу оқибат она сути бирла кирган бўлса не ажаб! Бугун барча аёллар, гўзал қизларимиз, жажжи қизалоқларимиз кўнгиллари осмон қадар улғайсин, диллари қувончга тўлсин, деймиз. Меҳрингиз уммонидан ожизлар куч олади, нозик жисмингизда гўдак улғаяди. Сиз борки, рўзғорлар обод, кўнгиллар шод. Сиз ҳаётнинг мувозанати, Сиз борки, олам мунаввар, азиз опа-сингиллар!

Салима ҚИЛИЧЕВА

Bayramingiz - bayramimiz

«ШИРИН»НИНГ ШИРИНЛАРИ

- Атайлаб аёлларимиз ҳақида байрам муносабати билан ёзиш учун шундан-шунга келган экансизлар, барака топинглар, - деди Ширин шаҳри ҳокими Исроил Эрбеков. - Аммо аёлларимиз орасидан фалончиларни ёзинг деб тавсия қилиш осон иш эмас. Хотин-қизларимизнинг ҳар бири ҳақида ҳар қанча ёзсангиз арзийди. Яхшиси, буни муовиним - шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раҳбари Эргашой Маҳмудохунова билан келишиб қўя қолинглар.

Эргашой опа ўзига хос ўктамлик, маъсумалик билан жилмайди ва:

- Ҳақиқатан ҳам аёлларимизнинг жамоадаги ва уйдаги фаолиятини таърифлаб адоғига етиш қийин. Қолаверса, шаҳримизда 6 мингдан зиёд оқила, меҳрибон хотин-қиз истиқомат қилади. Юринглар, ҳеч бўлмаса, уларнинг 2-3 нафари билан таништирай.

Ширин шаҳрининг баҳорни қучоқ очиб кутиб олган нурли кўчаларидан ўтиб А.Набиев номидаги маҳаллага бордик. Муаззам опа Болтабоева ана шу маҳаллада хотин-қизлар қўмитасининг раисаси эканлар. Кўрсангиз қуйиб қўйган она тимсоли.

- Маҳалламиз аҳил, - дейди опа чеҳрасига ярашиб турган самимийлик билан, - ўзингизга маълум, Ширин чегара шаҳар ҳисобланади. Пойтахтда содир этилган бузғунчиликларга бизнинг энг кучли жавобимиз ана шу жипслигимиз, ҳамжиҳатлигимиздир. Маҳалламизда ўрнак қилиб кўрсатишга арзигулик аёллар кўп. Мисол учун Маҳбубахон Жалоловани олинг. У киши Ҳамза номидаги 2-ўрта мактабда 22 йилдан бери ўқитувчи бўлиб ишлайдилар. Бири-биридан ширин 4 фарзандни ибратга муносиб қилиб ўстираяптилар. Икки қизлари шифокор бўлди. Ўғиллари Халилжонни айтмайсизми! У маҳалламиз фахри, «Умид» жамғармасининг совриндори бўлиб Американинг Ньюжерси штатидаги Мавва шаҳрида ўқимоқда. Маҳбубахоннинг ўзлари Президентимиз Фармонлари билан кўп йиллик хизматлари учун «Соғлом авлод учун» орденига сазовор бўлдилар.

- Опажонлар, «Инсон ва қонун»нинг шу сонини ўқиб турган ва умуман барча хотин-қизларимизга тилакларингиз...

- Байрамлари муборак бўлсин! Аёллар йилида орзу-ниятлари ушалсин. Халқимиз бахтига ҳамиша соғ-саломат бўлишсин.

Шириникликлар ўзларидан чиққан тадбиркор аёллар ҳақида ҳам тўлқинланиб гапирдилар. Гулнора опа Султонова шаҳарда ана шундай яхши ном қозонганлардан. Опа бир пайтлар оддийгина патент билан иш бошлаб, айни пайтда шаҳар марказида фаолият кўрсатаётган, аҳолини турли озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаётган катта дўконни бошқараётган экан.

- Ҳали ниятларимиз катта, - дейди Гулнора опа, - аҳолига маиший хизмат кўрсатиш, болалар учун ўйинхоналар, кичик ишлаб чиқариш цехларини ишга тушириш ташвишида юрибмиз. Янги биномиз битай деб қолди. Макарон ва музқаймоқ ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчимиз.

Ҳа, ҳоким ҳақ эди. Бу аёллар тўғрисида истаганча ёзиш мумкин. Насиб қилса, Шириннинг аъло аёллари ҳақида китоблар ёзилиб, кинолар суратга олинади. Аммо муҳими бу эмас. Муҳими, «Ширин»нинг ширинлари омон бўлса бас!

Маҳмуд БЎРОН

СУРАТЛАРДА: (тепада) Ширин шаҳри ҳокими муовини, хотин-қизлар қўмитаси раиси Эргашой Маҳмудохунова А.Набиев номидаги маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раиси Муаззам Болтаева билан Наврўз тадбирлари тўғрисида суҳбатлашмоқда; (пастда) моҳир мураббия, «Соғлом авлод учун» ордени соҳибаси Маҳбуба Жалолова.

Нурмамат АЛМУРОДОВ олган суратлар

Xat va javob

ҲАҚИМНИ УНДИРИБ БЕРИНГ

Ҳурматли «Инсон ва қонун»! Мен 1995 йилнинг март ойидан бошлаб Республика Вазирлар Маҳкамасининг деҳқон (фермер) хўжаликлари ташкил этишга оид 1994 йил 23 феврал қарорига мувофиқ жамоа хўжалигимиз раиси Убайдулла Алдаберганов номига ариза ёзиб, деҳқон (фермер) хўжалиги тузмоқчилигимни баён этдим. У менинг бу аризамни қатъиян рад қилди. Унга қайта-қайта қилган мурожаатларим ҳам бесамар бўлди. Сўнг юқори мутасадди ташкилотларга ёзишга мажбур бўлдим. Ўз мақсадим йўлида икки ярим йил курашдим ва ниҳоят деҳқон (фермер) хўжалигимни тузиб олдим.

Лекин афсуски, шу давр мобайнида чеккан изтиробларим ўз таъсирини кўрсатди. Шол бўлиб ётиб қолдим. Мен ўзимнинг бундай ҳолга тушишимга Алдаберганов Убайдулланинг ишга масъулиятсиз ёндашиб асабга тегавериши сабаб бўлди, деб ўйлайман.

Ҳурматли «Инсон ва қонун», менга шу шахсдан соғлиғимни тиклашим учун моддий ёрдам ундириб беришингизни сўрайман.

Увайс САУТБАЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси
Хўжайли туман
«Амударё»
жамоа хўжалиги

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳурматли Увайс оға! Мактубингиз мазмунини ва жавобимизни газета орқали беришимизга ундаган бир нечта сабаб ва туғилган баъзи саволларимиз бўлди. аввало, сизнинг деҳқон (фермер) хўжалиги ташкил этишга қилган уринишларингизга жамоа хўжалиги раиси рад жавобини қандай асослантирганини билмаймиз. Сиз ҳам бу ҳақда билдирмабсиз. Шу сабабдан сизни ҳақ, у шахсни ноҳақ деб айтаолмаймиз. Барчага маълум оддий ҳақиқат мавжуд: ҳаёт-кураш деганидир. Ҳар қандай ишнинг ҳам ечими жўн кечавермайди. Қаердадир, кимдир, нимадир тўсиқ бўлиши мумкин. Инсоният ана шуларни сабот, бардош, тартиб билан енгиб келиш ҳисобидан бугунги даражага етди. Сиз ҳам икки ярим йилдан сўнг бўлса-да, охир-натижада ўз мақсадингизга эришибсиз - ўз хўжалигингизга эга бўлибсиз-ку!.. Ўйлаймизки, жамоа хўжалиги мутасаддилари ҳам ўз фикрларнини ёзиб юборишар, масаланинг ечими чўзилиб кетганига ойдинлик киритишга ёрдам беришар. Бизни сиз кўтарган иккинчи масала қизиқтириб қолди: касал-шол бўлиб қолганингиз ва сабабчи - раисдан маблағ ундириб беришни сўраганингиз! Хафа бўлманг, аммо Тошкентдаги матбуот олдига бундай масала қўйишингиз, кечирасизу ҳуқуқий онг ва билимдан йироқликдан ўзга нарса эмас. Қолаверса, сизда касалланиб қолишингиз билан фақат хўжалик ташкил этишдаги асабийланишлар ўртасида сабабий боғланишни тасдиқловчи ҳужжат борми? Тиббиёт хулосасига эгамисиз? Агар ҳар биримиз бирор юмушимизни битиролмай хуноб бўлсак, бу орада бирорта касалга чалинсак, «қани, тўланг» эканда? Айтайлик, менинг қўл остимдаги ёки ўша раисингиз қўл остидаги ходим, ишчи тартибсизлик қилса, айтганни қилмаса, бундан асабийлашсам, бошқа омиллар ҳам қўшилиб касалга чалинсам, устимдан кимдир ариза ёзаверса, дарҳол унинг ёқасидан тутиб, «соғлиғим учун тўла» десам, тўғри бўлармикин? Хуллас, бундай ёзманг, мурожаат қилманг, демаймиз, бу сизнинг ҳуқуқингиз. Лекин ўйлаб, чоғлаб, созлаб ёзинг-ки, қонуний асос ва натижа бўлсин. Мурожаатни ва ҳаракат тартибини маҳаллий ҳуқуқий маслаҳатхонадан, адвокатдан, ҳуқуқ-тартибот идоралари - прокуратура ва суддан ахтаришингизни маслаҳат берамиз.

Тезда тузалиб кетишингизни тилаб қоламиз.

АЁЛЛАРИМИЗ ДОИМО ЭЪЗОЗДА

- Бизда муаммолар деярли йўқ, - деб сўз бошлайди биз билан суҳбатда Яккабоғ дон маҳсулотлари жамоа корхонасининг бошлиғи Ғуломҳон Қурбонов. - Президентимизнинг эл-юрт фаровонлиги йўлида қилаётган ҳар бир хатти-ҳаракати биз учун ибрат, дастуриламал,кундалик эҳтиёж. Мамлакатимизнинг адолатли қонунлари, фармон ва қарорлари - эркин ва ихтиёрий, ҳузур-ҳаловатини кўришга эришиладиган меҳнат ҳуқуқини таъминлагани учун ҳам илҳомбахш. Корхонамиз жамоасида жами бўлиб 350 киши меҳнат қилади. Улар корхонада узлуксиз ва маромида ишлаб турган ва сифатли маҳсулот берадиган тегирмон цехи, макарон, «иссиқ нон», омухта ем, «биоозуқа», зиғирмой цехлари, электр двигателларни таъмирлаш цехи, «иссиқхона» ва ёрдамчи хўжаликларимизда фидокорона меҳнат қилмоқда. Корхонамиз вилоятнинг Китоб, Шаҳрисабз, Чироқчи, Ғузор, Яккабоғ туманлари аҳолисига ун ва ун маҳсулотлари, чорва учун омухта ем тайёрлаб беради.

Ҳалол меҳнат эвазига кўрилган фойда корхона аъзоларининг турмуш фаровонлигига хизмат қилмоқда. Корхонамиз оталиғидаги болалар боғчасида ишчи-хизматчиларнинг 100 нафар жажжи фарзандлари эъзоз ва эътибор билан тарбияланмоқда.

- Ғуломхон ака, корхонангизда ишчи-хизматчиларнинг 30 фоиздан зиёдроғини хотин-қизлар ташкил қилар экан, уларга яратилаётган шароит ва корхонадаги ўрни ҳақида гапириб берсангиз?

- Корхонамизда 110 нафар хотин-қиз ишлайди. Улар барча цехларда, энг масъулиятли нуқталарда меҳнат қилади. Демакки, уларсиз корхона ҳаётини тасаввур қилиб бўлмайди. Бироқ аёл меҳнатидан унумли фойдаланишни ўзи бўлмайди. Уларга энг биринчи навбатда назокатли муомала, муносиб ишчи ўрни ва доимий ғамхўрлик керак. Шукурки, бу масалада ишларимиз қониқарли десак бўлади. Оналик ва болаликни муҳофаза этиш корхона раҳбариятининг ҳамиша диққат марказида. Тегирмон цехида лаборант бўлиб ишлайдиган Муяссар Ваҳобова, Топунова Наталья, цех ишчиси Олтиной Усмонова, Гулсара Темирова, Маҳкамтош Шарипова, «Иссиқ нон» цехи ишчилари Насиба Ғуломова, Назира Шоймардонова, Ҳилола Баҳриддинова, шифокор Раиса Алиевалар корхонамиз фахри. Мақтаниш эмас, корхонамизда ўз ишидан ва унга яратилган шарт-шароитдан нолийдиган бирорта хотин-қизни топиш амри маҳол. Биргина мисол: соғломлаштириш марказида энг тажрибали шифокорлар ва замонавий тиббий асбоб-ускуналар деярли уларнинг хизматида. Улар соғлиги, ҳамиша гулдай очилиб, яйраб-яшнаб юришлари, ҳормай-толмай меҳнат қилишлари учун барча эркакларимиз масъул. Аёлларимизнинг энг биринчи галда рўзғор бекаси, меҳрибон она, оила гултожи эканлигини унутишга ҳаққимиз йўқ.

- Аёллар йили корхонангиз жамоаси учун янада сарфайз ва саховатли келишига тилакдошмиз.

Суҳбатдош:
Ғози РАҲМОН,
«Инсон ва қонун»
мухбири

Умр оқар дарё. Ҳаётда ҳамманинг ўз ташвиши ва муаммолари бўларкан. «Бу дунё бир кам дунё» деганлари рост экан. Атрофга разм солиб қарасанг, ташвиши йўқ кимса йўқ. Лекин... энг оғири ёлғизлик экан. Ҳа, ёлғизлик... Фалакнинг гардиши билан тақдир уйимизнинг файзи, суянган тоғимиз, болажонларимнинг меҳрибон дадажонини бемаҳал бағримиздан юлиб олиб кетди. Эй фалак, нега бунчалар бешафқат бўлмасанг. Ёшгина гўдаклар ота меҳрига туймади. Ёшгина жувон севикли ёрининг меҳрига, эркалашларига ташна бўлиб яшаса... Шоир айтганидек,

ЁЛҒИЗЛИК

Qalb tug'yoni

«Тунларин тинч деманг ёлғиз аёлнинг,
Йўқотган уйқусин излаб қолади.
Алаҳлаб дадасин чақирса қизи,
Аламдан ёстиқни тишлаб қолади».

Онаизор кечалари ухламасдан иккита фарзандининг бошини силаб, унсиз йиғлайди... Қани тонг отса... Ёлғизликдаги маъюс кечалар тезроқ ўтиб кетса... Тонг отди, қуёш чиқди. Лекин қуёшнинг ҳароратли нури онанинг маъюс кўнглини ёрита олмади. Начора...

У ҳамон хаёлан дунёдан барвақт кўз юмган меҳрибони билан гаплашади:

«Адажониси, меҳрибоним бизни нега ташлаб кетдингиз? Кимларга ишониб қолдириб кетдингиз? Болажонларингизни мунгли кўзларига боқиб, эзилиб кетаяпман. Ёлғиз бошимни қайга уришни билмайман. «Ёлғиз аёлга кун йўқ» деганлари шумикан. Одамларга ҳайрон қоламан, кетингдан нималар дейишмайди. Ҳатто бегуноҳ гўдаклардан ҳам айб излашади. Уларнинг айби нима? Отаси йўқлигими? Эри бор аёлларнинг дунёқарашлари нимага бошқача? Давр тақозоси билан ўзларини эртага нима кутаётганини, пешонасида қандай кунлар борлигини ўйламасмикан? Ахир, ким ёлғизликни орзу қилади! Эй, одамлар, тушунинг мени! Аёллар сизлар-чи! Наҳотки, аёл қалбини аёл тушунмаса? Ҳа, мен ёлғиз аёлман! Бу қанча оғир дард эканини мен яхши тушунаман. Аммо сиз... «Ёлғиз аёлга кун йўқ» деганларга асло ишонманг!

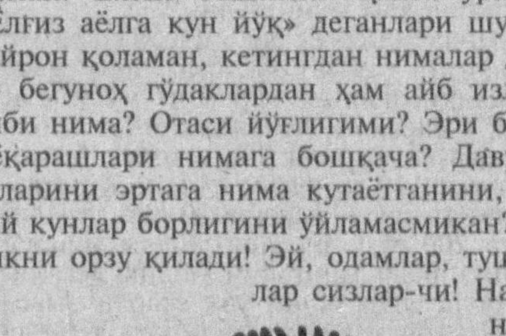

Мунира НУРМАТОВА

Farzand ehtiromi

СОҒИНИБ ЯШАЙМАН

Баъзан матбуотда ота-онасига меҳрсиз фарзандлар ҳақидаги чиқишларга кўзим тушиб қолса, беихтиёр ҳайратга тушаман, афсусланаман. Ахир, бу дунёда ота-онадек меҳрибон, мўътабар ва азиз зот бормикан?

Мен водийда туғилганман. Хизмат тақозоси билан узоқ йиллардан буён пойтахтда яшайман. Шу йиллар давомида ота-она соғинчи қалбимни ҳеч қачон тарк этмади.

Ҳар гал падари бузрукворим, волидаи муҳтарамамнинг меҳрибонликларини эсласам, ҳаяжонга тушаман. Дадажонимнинг тун қоқ ярмига қадар чўт қоқиб, ишлаб ўтишлари, менга Юлдузхон деб чиройли исм қўйган бўлсалар-да, аммо бундан ҳам қаноатланмай, «дўмбоқ» деб эркалатиб чақиришлари, келинларим, қизларим, неараларим қошига суради дея ҳовли саҳнининг бир чеккасига варақ-варақ ўсмалар экиб қўйишлари кўз олдимдан бирма-бир ўтаверади.

Онажонимнинг сочларимни қирқ кокил қилиб ўриб, унга ёмон кўздан асрасин дея кўзмунчоқ тақиб, бўй чўзганим сайин меҳр ва ҳавас билан тикилганларини, саҳар туриб, тандир-тандир бўрсилдоқ нонлар ёпиб, нонушталик дастурхонга файз-барака киритишлари, рўзғорнинг барча икир-чикир ишларига ўз вақтида улгуришлари эсимга тушади.

Салкам бир асрлик умрини эл-юрт хизматига сарфлаган, қанчадан-қанча хайрли ишларга бош-қош бўлган инсонлар зуриёди эканлигимдан фахрланаман.

Айни дамларда дадажоним билан онажонимнинг оила қуриб, умр ришталарини боғлашганига 61 йил бўлди. Тўққизта фарзандни тарбиялаб вояга етказиш, эл манфаати йўлида ҳалол тер тўккан ота-онамнинг бугунги кунда яхши инсонлар қуршовида, доимий ардоқда эканлиги мени беҳад қувонтиради.

Меҳрибон пиру бадавлат ота-онам яшаётган хонадон мен учун энг гўзал, муқаддас маскондир. Ҳар гал у хонадонга ўзимдан олдин қалдирғоч мисоли соғинчларим учиб боради. Ўзим қаерда бўлмай, уларга бир умр таъзим қиламан. Ушбу шеърим чет эл сафарида ёзилган бўлиб, барча фарзандлар номидан онажонларга эҳтиромимдир.

Онажон, мен Сизни соғинар эдим,
Меҳр ардоқ топган кўзларингизни.
Онажон, мен Сизни соғинар эдим,
Ҳикматлар қалқиган сўзларингизни.

Онажон, мен Сизни соғинар эдим,
Андиша безаган одатингизни.
Саксон ёшингизга таслим бўлмаган
Ғурур, чиройингиз, қоматингизни.

Онажон, мен Сизни соғинар эдим,
Жамбиллар солинган ошларингизни.
Не-не ташвишлару ғам-андуҳлар
Парчалай олмаган бардошингизни.

Онажон, мен Сизни соғинар эдим,
Қалбингиз кўридек нонларингизни.
Қариликка сўз бермай куйманиб, ёниб
Тошкентга илинган онларингизни.

Мен Сизни қўмсардим, жуда қўмсардим,
Тут барги анқиган исларингизни.
Меҳрдан безаниб, ухлаганда ҳам
Оромлар бергувчи сасларингизни.

Туймаган эканман, Онажон аммо
Қандай қийин экан фарзанд соғинчи.
Юрт, она соғинчи жамулжам чоғи
Овутолмай қолдим дийдор илинжин.

Онажон сабр тилаб дуолар қилинг!
Ташналик бағримни эзар тилкалаб.
Қайтгим келаяпти юртим бағрингга,
Бутун соғинчларим юкин орқалаб.

Юлдузхон ЭРМАТОВА,
Адлия вазирлиги ходими

Тафаккур гулшани

ҲАЁ нафсининг кўзга киритган энг муслима ўз бахтини бунёд айлаган занфадир.

ПОКИЗА аёл юзидан нур ёғилиб турғувчидирким, у ҳар ишни тадбир ўзлови, андиша, ҳаё ва заковат нури ила бажарур.

Xat va sharh

МЕН ИШДАН НОҲАҚ КЕТДИМ!..

Ҳурматли «Инсон ва қонун!» Давлатимиз мустақил бўлиб, ўз олдига кучли инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат қуриш вазифасини қўйди. Ҳуқуқий давлатнинг энг муҳим белгиси бу – жамиятда қонуннинг устунлиги, давлат, унинг органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмалари, фуқаролар ўз фаолиятларида Конституция ва қонунларга оғишмай амал қилишлигидир.

Лекин менимча, баъзи мансабдор шахслар бунга амал қилмаяптилар.

1995 йил январ ойидан Самарқанд вилоятининг божхона хизматида нозир, 1996 йилдан катта нозир лавозимида ишладим, қатор ижобий натижаларга эришдим. Аммо «Улуғбек» божхона масканига сафарбар этилганимда, унинг бошлиғи Шамси Яхшибоев негадир мени нохуш қабул қилди. 1997 йил сентябр ойида синов ўтказилган. Комиссия раиси Чикаев Рашид синов-аттестацияда мени сабабсиз «чиқит»га чиқарди. Мен унга учта саволдан иккитасига тўғри жавоб бера олмабман, аризангни ёз, сен ишдан бўшатилдинг, дейишди. Кейинчалик билсам мен ҳақимда олдинроқ Яхшибоев «илтимос» қилган, Чикаевнинг бозор-учарини, уй-рўзғор... ишларини зиммасига олган экан. Мен қатори нозирлардан Шуҳрат Раззоқов, Неъмат Ҳамроқулов , Тўйчибой Шодиев, Исматулло Холмуродов, Шавкат Низомов, Ражаб Абсамиевлар ҳам «йиқитилди».

Чикаев-Яхшибоевлар бирлашиб божхона ходимларидан Тўлқин Қурбонов, Фурқат Хуррамов, Наргиза Юлдашева, Славик Эргашевларни ишдан озод этдилар. Бахтиёр Нарзиқулов эса озодликдан маҳрум қилинди. Улар синовдан олдин ходимлардан 100-200 АҚШ долларини олишар экан. Бермаганлар малакасиз ходим сифатида баҳоланаркан.

Улар синов ўтказиш тартибини ноқонуний олиб боришган, яъни Меҳнат Кодексига зид ҳолда 1997 йил 14 июл якшанба куни ўтказишган, синовдан ўтмаган ходимларни лавозимидан пасайтириш ёки бошқа иш билан таъминланиш чораси кўрилмаган.

Мен юқори идораларга ариза билан мурожаат қилдим. Аммо ҳеч қандай жавоб ололмаяпман.

Ҳурматли таҳририят, мен иккита гўдак боланинг онасиман, аёллар йилида умидимни сўндирманг, менга ҳақиқатни тиклашда ёрдам беринг!

Раъно ТОШҚУВВАТОВА,
Самарқанд шаҳри

ТАҲРИРИЯТДАН: Ҳурматли Раъно опа! Маълумингиз бўлсинким, аттестация нақадар тўғри ёхуд адолатсиз ўтганлигини баҳолай олмаймиз, бунга ваколатимиз ҳам, илож ва имконимиз ҳам йўқ. Бу борада аттестация комиссияси тўғрисидаги Низом, унда белгиланган тартиб ва муддатлар ҳамда комиссия ишини кузатувчи, назорат қилувчи ваколатли шахсларгина жўяли фикр билдириши мумкин. Биз бу борада фақат «мурожаат қилдиму жавоб ололмаяпман» деган талабингизни қўллаймиз ва Республика Божхона қўмитаси мутасаддилари Сизга қонун талаби асосида ёзма жавоб беришини хоҳлаймиз.

Сиз яна бир қанча божхона ходимларини санаб ўтиб, улар «синовдан ўтмади, ишдан четлантирилди» деб ёзибсиз. Бизнингча, кадр масаласида ҳар бир ҳолат алоҳида шахс норози бўлса, «индивидуал» тартибда мурожаатига асосан кўриб чиқилади.

Аризангизни газетада босишга бир муҳим жиҳати бизни мажбур қилди. Сиз Яхшибоевни Чикаевнинг«боқувчиси» (қонун тилида «пора берувчи») деб ёзганингиз ва «ҳар бир синовдан ўтувчи шахс АҚШ доллари беради» деб масъул шахсларни оғир жиноят содир этганликда айблаганингиз бўлди. Бу - оғир айбнома! Ўйлаймизки, бу фактни текшириш ва аниқлаш мураккаб бўлса-да, тегишли идора ва масъул шахслар масаланинг бу тарафини чуқур ўрганишади ва ҳуқуқий баҳо беришади. Лекин шай бўлинг, кўнглингиздан кечган гумонларни факт тарзида қоғозга тушириб матбуот органига юборган бўлсангиз «гумон - имондан айиради» қабилида баҳо олиб, қонуннинг ўткир тиғига дуч келиб қолишингиз мумкин. Хафа бўлманг, бизнинг «берган ёрдамимиз» шу!..

Байрамингиз қутлуғ бўлсин, азиз опа-сингиллар!

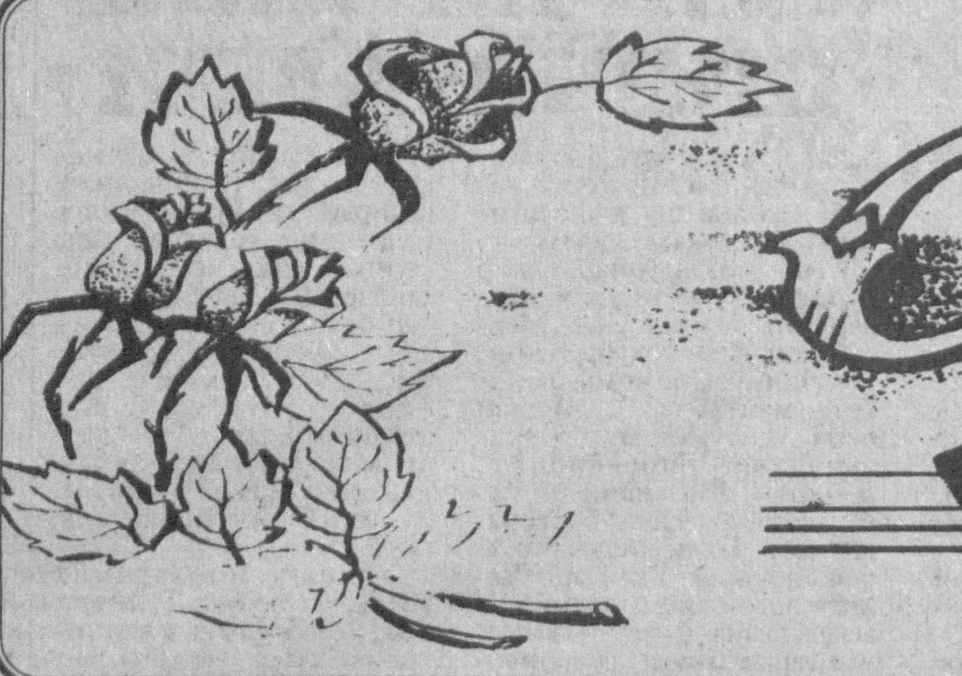

Сайилгоҳ гурунглари

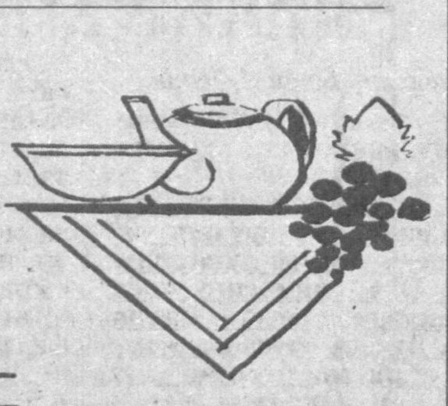

Дам олиш саҳифаси

СУРУР

Badia

Кўплар учун табаррук масконга айланган кўп қаватли ҳашаматли бино. Бинонинг атрофи шинам, чиройли боғ. Турли рангдаги лола-ю, нафис атиргуллар бўй таратиб, димоқни хушнуд этса-да, уни оралаб юрган йигирма беш ёшлардаги қирчиллама йигит бу гўзалликни, муаттар ҳид уфураётган гуллар ифорини ҳис этмасди, гўё. У йўлакда у ёқдан-бу ёққа бетоқат юриб турибди. Гоҳ-гоҳ бошини юқори кўтариб, иккинчи қаватдаги дераза ойнасига кўз тикарди. Нимагадир бетоқат. Кўринишидан хавотирлик билан хушхабар кутаётгандай... Ҳа, у саҳар умр йўлдоши - севимли хотинини ана шу муқаддас даргоҳ таваллудхонага бошлаб келди. Биринчи фарзанди дунёга келади бугун. Оталик шарафига муяссар бўлиш кайфияти билан маст эди. У бутун вужуди гўё кўзу қулоққа айланиб, тез-тез юқорига тикилишининг боиси ҳам шундан...

Айни дақиқаларда севимли ёри Дилбар ичкарида каравотда ҳам ширин, ҳам аччиқ изтиробда дард чекар, оғриқ ва руҳий ҳаяжон билан юраги дутор торидай урарди. Бунинг устига у ҳали ўрганмаган гўдак ҳиди аралаш туғруқхонага хос аллақандай ҳид бошини айлантириб, кўнглини янада орзиқтирарди. Кучли оғриқдан додлаб юборишдан уялганиданми, лабини қимтиб олди, юзлари бир дамда кўкариб кетди. Охири чидолмади, инграб юборди... унинг овозига чақалоқнинг заиф йиғиси қўшилди...

Хона гўё қоп-қоронғу эди-ю, шу овоз сабаб ҳаммаёқ бирдан чарақлаб кетгандай бўлди...

Дилбарнинг тер босган юзлари бир дамда ёришиб, кўзларида гўё нур пайдо бўлди. У тан оғриғини ҳам унутиб чақалоғини қўлида кўтариб турган доя аёлга тикилди. Доя аёл лабида табассум. У гўдакни оқ матога йўргаклаб, онасига кўрсатди:

- Эсон-омон қутулдингиз, табриклайман!

- Қизми-ўғил?!

- Она бўлдингиз, она!

Доя аёл ойнага яқин бориб, пастдан худди шу деразага тикилиб турган йигитга қараб:

- Суюнчи беринг, ўғиллик бўлдингиз! - деди.

Бу овоз гўё бир мусиқий оҳанг каби бутун гулзор ҳовлини тўлдириб, ҳаёт қўшиғи мисол жаранглаб кетди...

Бу оҳанг икки томонда икки ёш қалбида такрор-такрор жаранглади. Сўнг бу овозга суюнчи... суюнчи... суюнчи... деган сўз қўшилди.

Ҳалиги каравотда чўзилиб, тўлғоқ дардида ётган ёш онанинг лабларидан табассум аримади...

Зайниддин ДЎСТМАТОВ

Dugonalarga maslahat

ЧИП-ЧИП ЖЎЖАЛАРИМ...

ёки еттинчи хазинанинг калити

Мактабни битиргач кўп қизлар уйга кириб олишади. Уларда на мақсад бор ва на фикр. Ваҳоланки, ҳозир уларни ҳеч йўқса бекалик учун зарур ҳунарларни ўрганадиган вақтлари. Бир-икки йил ўтгач, уларга кеч бўлади. Наҳотки, оиламга озгина бўлса-да, ҳалол йўл билан фойда келтирай дейишмас экан? Балоғатга етиб, ўқиш ёки ишга киришга улгурмаган дугоналаримга пул топишнинг осон бўлмаса-да, қулай йўлларини тавсия қилмоқчиман. Масалан, тикувчиликка ўрганиш мумкин, патдўзлик, зардўзлик... Агар буларга имкон бўлмаса оддийгина паррандачилик билан шуғулланиш ҳам мумкин-ку.

Шахсан менга паррандачилик ёқади. Дугоналаримга ҳам, керак бўлса опаларимга ҳам шу хусусда айрим маслаҳат бермоқчиман. Халқимизнинг ҳар бир мусулмон уйида 7 та товуқ бўлса, у барака келтиради, деган ажойиб гаплари бор. Агар ҳар хонадонда 20 та товуқ бўлса, ўртача ҳисобда кунига улар 10 та тухум қўяди. Ҳозирги бозор иқтисодиёти даврида тухум камида 20 сўм туради. Шундай қилиб, кунига 200 сўм. Бу ўша уйдаги ишсиз, ҳунарсиз қиз учун ойига 6000 минг сўм ойлик дегани. Ўйлаб кўринг-а! Қиз бола учун шуни ўзи етарли эмасми? Ундан ташқари 20 та товуқдан ҳар йили кам деганда 10 таси курк бўлади. Яна 100 та жўжа қўшилади. Эҳтиёж бўлса, боқасиз, бўлмаса сотасиз. Хўрозчалардан 5 та сақлаб семиртириб сўйиб оилага ишлатарсиз. Мана шулар ҳаммаси оила бюджетига тушади-ку, ахир. Яна уларнинг қизиқарли саргузаштларга бой бўлган воқеаларини томоша қилиб дам оласиз. Бундан бир йилча олдин биз ҳовлида турардик. Ўша вақтларда бизда 30 га яқин товуқ бор эди. Паррандаларга қарашни, уларга дон-дун беришни жуда севардим. Уларни ҳар куни икки марта ҳовлига ёзиб, ўзим томоша қилардим. Ҳаммасидан кўра улар ўзларини қуёш тик тушадиган жойларга олиб, тўда-тўда қумларга беланиб ётишлари, бир-бирларининг патлари орасига кириб қолган майда дончаларни териб ейишларини мароқ билан томоша қилишни ёқтирар эдим.

Товуқларнинг асосий овқати бу дон-дун. Лекин бу билан қифояланиб қолмаслик керак. Уларга ҳар хил пўчоқларни тўғраб бериш керак, ўт-ўланлардан юлиб ташлаш керак ва ҳоказо рўзғорда ишлатиладиган озиқ-овқатларнинг кераксизини ахлатхоналарга эмас, шу товуқларга ташлаш керак.

Биз «дом»да турамиз. Лекин ҳовлига кўчсак, борганимдан кейин қиладиган биринчи ишим шу товуқ боқиш. Уларнинг қизиқарли ҳолатларининг томошабини бўлиш.

Паррандани етти хазинанинг бири дейишади. Аммо азиз дугонажонлар, бирор хонадонга келин бўлгунга қадар рўзғорда кўп асқотадиган товуқбоқарликни ҳам ўрганиб, қўшимча ҳунар эгаси бўлиш ҳам бир бойлик-хазина эмасми?

Маҳбуба МАҲМУДОВА,
Бухоро Давлат университети талабаси

Сиз қандай изоҳлайсиз?

Ana, xolos!..

ЖОЙНИ БЎШАТ, ХОТИН БИЗНИКИ

деган ҳайқириқдан уйғониб кетган бангладешлик эр-хотин гап нимадалигига ақли етмасдан доғда қолган. Баҳайбат бир кимса эрни «юмалоқ ёстиқ» қилиб кўчага улоқтириб юборган. Хотин эса «вий-виё»лаб бегона эркак билан курашга киришган. Бироздан сўнг етиб келган қўни-қўшнилар ҳалиги одамнинг қўлидаги ҳужжатни кўриб, нима қиларларини билишмай, бармоқ тишлаб қолишган. Ҳужжат эрнинг қўли билан ёзилган тилхат бўлиб, унда хотинини мазкур хат эгасига ихтиёрий тортиқ қилганлиги ёзилган экан. Пиёниста эр одатдаги ичкиликбозликлардан бирида ароқ эвазига хотинини «ҳадя» қилиб юборган экан.

Можарога полиция ва турли маҳкамалар аралашиб, узоқ тортишувлардан сўнггина хотима берилган: хотин ўз қонуний эрига қолдирилган. Унинг тилхати шахс ўзини бошқаролмайдиган пайтда ёзилган деб топилиб, қонуний кучи бекор қилинган.

Оммавий ахборот воситаларидан олинди

Guldasta

ШАЙДО БЎЛДИМ ЖАМОЛИНГИЗГА

ҚИЗЧАЛАРИМ

Ўзим емасам-да, Сизга едиргум,
Ўзим киймасам-да, Сизга кийдиргум,
«Ўзбекистон гўзаллари» дедургим,
Қизчаларим, менинг кўзмунчоқларим.

Узоқ юринг мудом кўзи борлардан,
Совуқ шамол, аямажиз, қорлардан,
Тангрим ўзи асрасин, беорлардан,
Қизчаларим, менинг кўзмунчоқларим.

Гўзалим, Гулруҳим, Гулирухсорим,
Сиз биландир бахтим, мангу баҳорим,
Умримнинг мазмуни, дунёда борим
Қизчаларим, менинг кўзмунчоқларим.

Камтарин кулбамнинг Сиз чироқлари,
Наслимнинг давомчиси-қуроқлари,
Келажагим армон тўла сўроқлари,
Қизчаларим, менинг кўзмунчоқларим.

Юсуфбек Ҳожидек қайноталар
насиб этсин Сизларга,
Ўзбек Ойимдайин қайноналар
насиб этсин Сизларга,
«Маҳобҳорат»даги қайноғалар
насиб этсин Сизларга,
Қизчаларим, менинг кўзмунчоқларим.

***

Умидахон Умида,
Умидим сизда.
Фикру ёдим ҳамиша
Жамолингизда.
Етиб бўлгайму Сизнинг
Висолингизга.

Гўзаллик ярашаркан,
Камтарин қизга.
Иродангиз зўр экан,
Қойилман Сизга.
Кўзи-қошу соч қора,
Ҳилолингизга.
Шайдо бўлдим мен Сизнинг
Зилолингизга.

Ёнимда Сиз эмас
Чаман тургандай.
Буни онам ҳам кўриб
Мамнун бўлгандай.
Ақлу одоб сўзингиз
Камолингизга.
Шайдо бўлдим Мен Сизнинг
Жамолингизга,
Исмат етарму, айтинг,
Висолингизга.

РЎМОЛЧА

(Ҳазил)

Кечир ёр, рўмолчангни
Қайларгадир ташлабман.
Қалбингда ишончсизлик
Ғулғуласин бошлабман.
Майли дилдор истасанг,
Аразингни қўймагин.
Фақат севги қадрини
Рўмолчага йўймагин.
Мусаффо ишқимизга
Юқтирмайлик асло чанг.
Гина қилишга ҳеч ҳам
Арзимайди рўмолчанг.
Камина-чун оламда
Ягонасан, жон, фарзсан.
Йўқолса нима қипти?..
О, яна битта қарзсан.

Исматулла МАМАНОВ

МУҲАББАТИ ШУ БЎЛСА АГАР...

Тўйиб кетдим муҳаббатдан,
Жонга тегди аламлари.
Синиб қолсин ўша қизнинг
Қошга қўйган қаламлари.

Нима қилса қилсин энди
Менинг унда ҳеч ишим йўқ.
Муҳаббати шу бўлса гар,
Менинг сира ташвишим йўқ.

Менга деса ошиб кетсин,
Тўртта тоғдан нарига ҳам.
Усиз яшаш қийин эмас,
Кўниб қолдим борига ҳам.

Қарамайман унга сира,
Боғласа оқ дуррача ҳам,
Кўриб қўйсин куйганим йўқ,
Ёнганим йўқ заррача ҳам.

Сал бўлса ҳам енгил тортдим,
Сизга сўйлаб ёлғонларни.
Шундай тентак қилар бу ишқ
Ўз йўлига кирғонларни.

Ҳамид НОРҚУЛ

Xazil emas...

ЎПИШИНГ, КИНОНИ БЕПУЛ КЎРАСИЗ

Россиянинг Екатеринбург шаҳридаги «Салют» номли кинотеатр томошабинсиз, аниқроғи тушум маблағисиз анча қийналиб қолгач, қизиқ эълон берибди. «Дам олиш ва байрам кунлари кинотеатрга севишганлар битта билет билан қўйилиши мумкин, агарким улар театрга кириш эшиги олдида ўпишишса».

Қизиқ ҳолат кузатилибди. Айтилган кунлари кинотеатр олдини одам босиб кетибди. Ҳар бир жуфтлик биттадан билет тутиб олишган, эшик олдида ўпиша-ўпиша ичкарига киришаверибди, киришаверибди. Янаям қизиғи, «ўпишувчи»лар нафақат севишган йигит-қиз, балки қари-ёш, ҳатто... кўпроғи бир жинсга тобелари барчани ҳайратга солиб роса ўпишибди.

Хуллас, кинога битта билет олиб, ўша атрофдан истаган одамингизни қўлидан етаклайсизда, эшик олдида ўпиб-ўпиб, ичкарига етаклайсиз. Ана томоша...

Qizlar daftaridan

СЕН БИЛАН ЯШАЙМАН ҲАР ДАҚИҚАНИ...

ОНАМ ЮРГАН КЎЧАЛАР

(Бувим хотирасига)

Онам юрган кўчаларни эсладим бугун,
Онам юрган кўчалардан изин излайман.
Онажоним, қайдан топай бугун мен сизни,
Кўчаларга бошим уриб, зор-зор бўзлайман.

Бу кўчалар ўша уруш йилларини ўйлайди,
Кўчалардан гуррос ўтган йигитларни эслайди.
Нон тополмай оналарнинг бўзлаганин кўрган у,
Шишиб ўлган гўдакларин кўмганини кўрган у.

Онам юрган бу кўчалар кўп нарсани билади,
Етимларни ўз бағрига олганини билади.
Ўн тўққизга кирар-кирмас қора сочлар оқариб,
Беваларнинг қадлари дол бўлганини билади.

Тушларимда, онажоним, шу кўчада юрасиз,
Оқ кўйлакда, даста-даста гуллар билан келасиз.
Ширин-ширин эртакларни сўйлаб, алла айтасиз,
Эрта тонгда, онажоним, қайга ғойиб бўласиз,
Сизга ташна бўлган дилни кимга ташлаб кетасиз?..

СЕН БОРСАН

(Шеър бўлмаган сатрлар)

Мен энди биламан, сен ҳаётда борсан
Ҳар дақиқа сен билан нафас оламан,
Сенинг билан яшайман ҳар дақиқани.
Йўқ мен сендан ҳеч нарса талаб қилмайман,
Фақат ёғду бўлиб йўлларингда ярқ этсаму,
Соянг бўлиб, изларингдан қадам ташласам...
Мен энди биламан, сен ҳаётда борсан.
Майли, севги бахти бир зумлик,
Хижрон абадий бўлсин.
Фақат ёнгинангдан ўтай - изн бер,
Фақат овозингни эслаб қолай мен...
Мен энди биламан, сен ҳаётда борсан.
Сендан фақат бир нарсани сўрайман
Қуёш нури бўлиб деразамдан балқ,
Кўз ёш бўлиб кўзларимда қалқ.
Мен энди биламан, сен ҳаётда борсан
Менинг куним, менинг туним,
менинг еру осмоним...

ОРЗУ

Орзу - бу олисда ёнган чироқдир,
Орзу - бу иқболга йўл бошловчи нур.
Бир нурки - меҳрнинг оташига кон,
Бир нурки - келажак ундан бошланур.

Минг-минг чироқларнинг орасида ҳам
Орзу чироғимнинг ўзгача нури.
Қалбимга ҳаяжон, қувонч бағишлаб
Олдинга чорлайди сурури.

Майли, йўлларимни тўссин дарёлар,
Сувларни кечиб ҳам йўл очадирман.
Майли йўлларимни тўссин қоялар,
Тошларни кесиб ҳам йўл очадирман.

Нур борки - бу ҳаёт қолмайди ғамли,
Нур борки - бу ҳаёт қувончларга кон.
Нур борки - заминнинг юраги ўтли,
Нур борки - курашда тинмайди ИНСОН!

* * *

Мен сени кутаман,
Саҳрода ёмғирни кутишган каби,
Гуллар навбаҳорни,
Қушлар тонгни кутишгандай
Мен сени кутаман,
Зулматда қуёшни кутишган каби
Йиллар, фасллар, асрлар...
Фақат келсанг бўлгани...
Сени кутаман...

ҲУЛКАР

РАССОМ ХАНДАСИ

М. ЭШОНҚУЛОВ чизган расм.

КЕЛГУСИ СОНДА:

«ҚОРИ ИШКАМБА» *қарз қотилликка етаклади*

сиртмоқ— соч ўрими *(воқеи ҳикоя)*

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ

Бош муҳаррир Файзулла ҚИЛИЧЕВ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ
Сафар НАЗАРОВ
Парахат АЙТНИЁЗОВ
Бурхон БЕКМИРЗАЕВ
Шавкатжон МАВЛОНОВ
Неъмат АМИНОВ
Абдил ТЎХТАШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ
Сирожиддин РАУПОВ (Бош муҳаррир ўринбосари)
Тўхтамурод ҲАСАНБОЕВ (масъул котиб)
Зайниддин ИСЛОМОВ
Ҳамза ЗОКИРОВ
Миршоҳид МИРҲАМИДОВ
Нормейли НОРПЎЛАТОВ

Индекс: 646882

«ИНСОН ВА ҚОНУН» газетаси таҳририятида саҳифаланди. А-2 бичимда, 2 босма табоқ ҳажмида, офсет усули билан «ШАРҚ» нашриёт матбаа концерни босмахонасида босилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси 41-уй. Буюртма Г-0221. Тиражи-10.000. **Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 20.00**

Навбатчи: **О.ХУДОЙБЕРДИЕВ**
Компьютерда оригинал макет тайёрловчи: **Ш. РЕЖАПОВ**
терувчи: **М. ДЎСТОВА**

МАНЗИЛИМИЗ:700047 Тошкент шаҳри, Сайилгоҳ кўчаси-5. Телефон, факс: 133-24-41
«Инсон ва қонун» газетаси 1998 йил 2 июлда Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00141- сон билан рўйхатдан ўтган.